

MHB 1644

VILÁG

vakok

1995. szeptember

LVI. ÉVFOLYAM 9. SZÁM

*A Vakok Világa kiadását 1995-ben a
Nemzeti Kulturális Alap 1.000.000 Ft-tal támogatta.*

Tartalomjegyzék

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Varró Attila: Egy boldog hét „Boldoglakon”	
– (szubjektív) élménybeszámoló	8
Bartha Zsuzsanna: De nehéz az iskolatáska...	10
Maklár Cecília: MAGYE'95 – Eger	11
Bartha Zsuzsanna: Konferencia a látássérültek oktatásáról	12
Németh Tamás: Valóság vagy álom?	14
Bartha Zsuzsanna: Követelek tőled, mert becsüllek	17
Lak István: Kettős évforduló	19
Lak István: Zempléni kirándulás	21
Békés megyei tudósítás	
– Török Imre: „Úgy élvezem én a strandot...”	23
Piczek Jenőné: A „smaragd szigeten”	23
Dr. Rácz Zoltán: Egy elmulasztott lehetőség margójára	24
Bartha Zsuzsanna: Levezetői rovat	25
Bereczk Istvánné: „Világosság...”	26
Murányi Zsolt: Lemezajánlat	26
Kovács Pál: Régi kódexek nyomában (V. rész)	27
Sorstárs szerzők művei	28
Dénes Géza: A művelt Marci kutyus	29
Balla Endre: IRISZ-KUPA	30
Meghívó	32
Felhívások, közlemények	32
Csikós Zsuzsa: Élet a mezsgyén	33
Hirdetések	37

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MGYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1650 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

A nyári kánikulában üdítően hatott az erdő hűvöse, a madárcsicsergés és a szívélyes fogadtatás Bodaszőlőn. A Debrecentől 18 kilométer távolságra lévő Kenézy Gyula Megyei Kórház Rehabilitációs Központjába tanácskozásra érkeztek az MVGYOSZ Országos Elnökségének tagjai augusztus 3-án. Az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezetének titkára, dr. Szél Lajos, még tavasszal tolmácsolta a négy napra szóló meghívást az elnökségnek. A tanácskozás mellett jutott idő arra is, hogy a testület tagjai egymással jobban megismerkedjenek, a kötetlen beszélgetések során véleményüket cseréljenek különböző vakügyi kérdésekről.

Az elnökségi ülésen – augusztus 4-én – a testület teljes létszámban jelen volt, és a napirend első pontjaként az idén májusban Balatonbogláron tartott titkári-adminisztrátori munkaértekezlet tapasztalatait értékelte. A téma előadói Erhartné dr. Molnár Katalin főtitkár és Cserna Sándor hivatalvezető-helyettes voltak. *(Előző számban részletesen beszámoltunk a balatonboglári értekezletről – a szerk. megj.)*

A munkaértekezletről értékelésként elhangzott, hogy a jelenlévők megfelelő vitakészségről tettek tanúbizonyságot. A napirend az MVGYOSZ tevékenységét érintő témaköröket ölelt fel. A Braille-Emlékérem odaítélésének egységes szempontjait javasolták kidolgozni a boglári értekezleten. Az Üdültetési és Braille-Emlékérem Bizottság novemberi ülésén vitatja meg ezt a kérdést, majd a szempontokat valamennyi megyei szervezet megkapja, hogy felterjesztéseik során figyelembe vehessék azokat. Az emlékérmek megyénkénti leosztására tett javaslatot az Országos Elnökség elvetette. A titkári-adminisztrátori értekezleten elhangzott tapasztalatok és javaslatok nyomán a munkáltató (a főtitkár) tevékenységi leírást készített az adminisztrátoroknak. Azonban fontos leszögezni, hogy a megfelelő munkakapcsolat kialakítása elsősorban a titkár és az adminisztrátor együttműködésének milyenségétől függ.

A „Vakok Világa” hangosítására tett javaslat alapján előzetes költségszámítás készül, majd felméri az igényeket. A folyóiratban megjelenő hirdetések ára augusztus 1-től egységesen 500 forint.

A balatonboglári munkaértekezletről tartott beszámolót az elnökség tudomásul vette.

Második pontként az idei Braille-Emlékérmek odaítéléséről döntött a testület. Az Üdültetési és Braille-Emlékérem Bizottság elnöke, dr. Szóke László, ismertette a megyei szervezetek felterjesztései alapján kialakított bizottsági javaslatokat. Az elnökség hosszas vita után elfogadta a végleges névsort. Az emlékérmek az őszi közgyűléseken kerülnek kiosztásra, s lapunkban ekkor adjuk közre a kitüntetettek névsorát.

Dr. Szóke bejelentette, hogy a bizottság tagja, Klimász Sándorné, lemondott, s helyére Piczek Jenónét (Tolna megye) javasolják. Az elnökség jóváhagyta a jelölt személyét.

A napirend harmadik pontjaként az idei köz- és küldöttközgyűlések előkészületeiről esett szó, illetve az időpontok ismertetésére került sor.

Az Etikai Bizottság „Etikai Kódex” tervezetének megvitatása következett volna, de az elnökség úgy döntött, hogy mivel a tervezet időben nem készült el, s nem volt módjuk az elnökség tagjainak előzetesen áttanulmányozni, ezért megvitatását későbbre halasztja. Továbbá kérte a testület az Etikai Bizottságot, hogy előzetesen saját ülésén is vitassa meg. A tervezetet síkírásban a jelen elnökségi ülésen osztotta szét dr. Kiss László, az Etikai Bizottság elnöke.

Végezetül következtek a bejelentések:

- A jövőben az MGVYOSZ a különféle bizottságaiban tevékenykedő tagoknak megtéríti az INTER-CITY-járatának is a vasúti jegy árát, amennyiben ezen járatok igénybevétele elkerülhetetlenül szükséges.
- 1996-ban Norvégiában rendezik a VIII. Nemzetközi Mobilizációs Konferenciát. A konferenciáról szóló tájékoztató anyagot magyarra fordítva valamennyi elnökségi tag megkapja.
- Elkészült az MGVYOSZ Gyógymasször Szakcsoportjának végleges működési szabályzata – az elnökség jóváhagyta.
- Július elején Budapesten tartották a látássérülteket oktató pedagógusok nemzetközi konferenciáját, melyen szövetségünk is képviseltette magát (a konfe-

renciáról szóló írást lapunkban megtalálják – a szerk. megj.).

- MAGYE Konferenciát tartottak Egerben, ahol szövetségünket a főtákos képviselte (a konferenciáról szóló írás lapunkban olvasható – a szerk. megj.).
- Az MGVYOSZ szervezésében megrendezésre került a Látássérült Középiskolások I. Országos Találkozója (lapunkban olvashatják – a szerk. megj.).
- Lezajlott a gyógymasszörképző tanfolyamra a felvétel, illetve a nyári gyógymasször-továbbképző tanfolyam.
- Matolcsi Tamás számítástechnikai szakember megválik a szövetségtől, utódjáról rövidesen gondoskodnak.
- Elhunyt az MGVYOSZ Fejér megyei Szervezetének titkára, Hacsek József.
- Az MGVYOSZ küldöttsége eleget tett a Finn Vakok Szövetsége meghívásának (a beszámolót lapunkban olvashatják – a szerk. megj.).

Az elnöki zárszóval véget ért a tanácskozás Bodaszólón. A kitűnő körülmények, a jó ellátás biztosításáért külön köszönet illeti a megyei kórház főorvosát, dr. Berecz Györgyöt és a rehabilitációs központ vezetőjét, dr. Gönczi Ferencet; továbbá az MGVYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezete részéről dr. Szél Lajost, Lengyelne – Rozikát és férjét, valamint mindazokat, akik közreműködtek. A kihelyezett elnökségi ülés ötlete jónak bizonyult, sokan remélik, hogy ez a gyakorlat a jövőben többször megismétlődik.

Melléklet

Beszámoló az MVGYOSZ Tolna Megyei Szervezetének tevékenységéről (1989–95)

(A beszámoló az MVGYOSZ Országos Elnöksége májusi értekezletén hangzott el, melyet terjedelmi okok miatt most közlünk kivonatos formában – a szerk. megj.)

Sorstársaink különböző (pl. vakok személyi járadékának megállapítása iránti, tv előfizetési díj alóli mentesítési, az üdüléssel vagy segédeszköz vásárlással, segélyekkel kapcsolatos) kérelmeikkel rendszeresen felkeresik szervezetünket.

Továbbá segítséget kértek és kaptak tagtársaink: munkahelyezéssel, továbbtanulással, lakásigényléssel, hitelügyekkel, rokkantsági járadék és más TB ügyekben; kárpótlási, hadirokkantak ellátásával, gáz és villanykályha bekötésével kapcsolatban.

A sorstársak ügyeit nemcsak irodánkban, hanem kihelyezett ügyfélfogadásokon is intézzük megyénk nagyobb településein évente két alkalommal.

Irodánkban állandó készletet tartunk a különböző segédeszközökből. Sorstársaink a fehérbotot ingyenesen, míg a többi segédeszközt anyagi helyzetüktől függően (teljes áron vagy térítésmentesen) kapják. A jövőben szeretnénk a segédeszközök választékát bővíteni – a mindenkori igényeknek megfelelően.

Rendszeresen tartunk kedvezményes tartós élelmiszervásárlási akciókat, főleg a nagyobb ünnepek előtt.

A legrászorultabbaknak gépkocsival házhoz szállítjuk az igényelt árufeleségeket.

Elnökségi üléseinket munkatervünk szerint negyedévenként tartjuk, de sürgős

esetekben több alkalommal is tanácskozzunk. Megyei elnökségünk tagjainak és az aktivista hálózatunkban tevékenykedő 26 sorstársunknak feladatai közé tartozik a tagszervezés, a kiskorú vak gyermekek és a felnőttkorban megvakultak felkeresése és gondjaik továbbítása szervezetünk központjához érdemi ügyintézés végett.

A felkeresettek tájékoztatást kapnak az MVGYOSZ-be való belépés módjáról, az elemi rehabilitáció (pl. VERCS) és a továbbtanulás, átképzés lehetőségeiről, a vakvezető kutya igényléséről.

A leendő tagtársak a szövetség által biztosított kedvezményekről is tájékoztatást kapnak: pl. üdülés, kedvezményes utazás, segédeszközök, stb.

A területfelelősi értekezleteket évente megtartjuk.

Tagszervezés

Megyei Szervezetünk taglétszáma 1990-ben 400 fő volt. A hatékony tagszervezés eredményeként taglétszámunk 864 főre emelkedett. Megyénkből elköltözött 11, elhunyt 84 tagtársunk. Felvett tagtársaink közül 18-60 év közötti: 576, 60 év feletti: 288 fő.

Kapcsolataink

Szervezetünk kapcsolatot teremtett a Megyei Önkormányzattal, a Vöröskereszttel, a megyében működő összes polgármesteri hivatallal, a Tolna Megyei Könyvtárral és valamennyi városi könyvtárral, a látássérülteket oktató intézményekkel, a Rendőrség Közlekedésbiztonsági Osztályával, több művelődési házzal, a Máltai Szeretet Szolgálatlal, az egyházakkal, a különböző karitatív szervezetekkel, különféle hivatalokkal. A helyi rá-

dió- és tv adókkal, valamint az írott sajtóval is jó kapcsolataink vannak (tájékoztatnak életünkről, segítenek a tagtársak informálásában).

A Szekszárdi Rádióban többször rendeztek telefonos fórumot, ahol a megyei szervezet elnöke és titkára válaszolt a látássérülteket érintő kérdésekre.

A Vöröskereszt és a Máltai Szeretet Szolgálat ételmiszer- és ruhaadományokkal támogatja rászorultjainkat. Tagtársaink munkahelyezési esélyeiről: megyénkben a munkavállaló tagtársak száma változó. A beszámoló készítésekor 89 fő állt munkában. Taglétszámunkhoz képest 10% a foglalkoztatottak aránya. A munkaképeskorúak 33%-a vállal munkát megyénkben.

Dolgoznak gyógymasszörként, telefonalközpont-kezelőként, valamint portási, kézbesítői, segédmunkási, kefekötői, számítógépkezelői, tanári munkakörökben is. Az utóbbi években többen lettek magánvállalkozók (ügynök, ingatlalközvetítő, ételmiszeripari vállalkozók).

Mivel a gyógymasször képzéssel és a végzetek elhelyezésével kapcsolatban eddig különösebb problémánk nem jelentkezett, a gyógymasszörképző tanfolyam elvégzését a jövőben is szorgalmazzuk. Jelenleg megyénkből egy látássérült tagtársunk vesz részt tanfolyamon Budapesten, elhelyezkedése már megoldott. Ugyanakkor sok gondot okozott a telefonkezelői állások megszerzése és betöltése. A munkalehetőségek felkutatása érdekében kapcsolatban állunk a Megyei Munkaügyi Központtal és a városi kirendeltségekkel. Felkértük a Munkaügyi Központot, hogy elhelyezkedni kívánó, telefonalközpont-kezelői képesítéssel rendelkező, tagtársaink

részére közvetítsenek állásokat. Erre a Megyei Munkaügyi Központ igazgatójától személyesen kaptunk ígéretet.

Megjegyezzük, hogy tagtársainknak munkahelyeket csak személyes összeköttetéseink útján találtunk ezidáig.

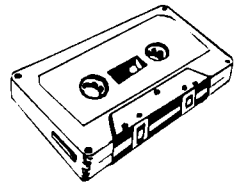
A közelmúltban a Megyei Munkaügyi Központtal közösen fórumot rendeztünk Szekszárdon munkavállalóknak és munkanélkülieknek: „Így dolgozunk – mi is dolgoznánk” címmel. (Lapunkban olvashattak róla – a szerk. megj.) Ezen a fórumon 4 tagtársunknak ajánlottak fel állást, és így találtunk számukra munkahelyet. Megyei Szervezetünk német nyelv- és gépíró tanfolyamot szervez jelenleg a sorstársaknak, térítésmentesen, elsősorban a munkahelyek megtartása és a munkanélküliek elhelyezkedési esélyeinek növelése érdekében.

Viszlói Emőke segítségével tagtársaink ékszerkészítést tanulhatnak. Az elkészített ékszereket értékesíteni lehet.

Tervbevevük, hogy ez év végén 20 állás-kereső tagtársunk mielőbb munkához juttatása érdekében ismételten „Állásbörzét” rendezünk, amelyre meghívjuk a megyénkben működő Kft-k, betéti társaságok, magán-vállalkozások és intézmények vezetőit.

Hangoskönyvtárak

Az idősekhez, a lakáshoz kötött sorstársakhoz házhoz szállítjuk az olvasnivalót, s egyúttal meghallgatjuk gondjait. A beszámolási időszakban a megyénkben működő összes hangoskönyvtárban elhelyeztünk magnetofonokat, melyeket tagtársaink lakóhelyükön ingyenesen kölcsönözhetik ki. A megye minden könyv-

tárában tartottunk klubdélutánt. A hangskönyvtárak lelkes munkatársai maguk készítenek felvételt a rádió műsoraiból, átjátszanak kazettára prózai lemezeket is. A felvételekhez a magnetofonkazettákat Megyei Szervezetünk biztosítja kedvezményes áron.

A baráti körök működéséről

1990 első hónapjaiban baráti körök alakultak: Dombóváron, Tamásiban, Bonyhádon, Bátaszéken, Pakson.

A baráti körök rendezvényei tagtársaink körében népszerűek.

Ezekben belül meghitt hangulatú karácsonyi, nőnap, anyák nap, Fehér Bot napi ünnepélyeket, ismeretterjesztő, jogi, orvosi, természetgyógyászati, szociálpolitikai, egyházi, közlekedésbiztonsági és más előadásokat tartottak.

Fórumokat rendeztünk a helyi polgármesteri hivatalok és intézmények képviselőinek részvételével, ahol sorstársaink mindennapi gondjairól esett szó. Szekszárdon, Bonyhádon, Pakson és Tamásiban az „Óda a fényhez” c. antológiát mutatták be tagtársainknak, családtagjainak és igen sok érdeklődőnek. Megyei Szervezetünk székházában többször tartottunk a baráti körök között farsangi vidám vetélkedőt és bált.

Rendezvényeinkről

Minden évben megünnepeljük a jeles ünnepeket, illetve a Fehér Bot Napját. Megyei szervezetünk több alkalommal sikerrel szerepelt a „Hogy súlya legyen a szónak...” c. országos vetélkedőn. Négy év óta rendezünk két vagy három napos családi hétvégét Váralján az Ifjúsági Táborban. Tavaly a Család Nemzetközi Éve jegyében három napos találkozót tartottunk Váral-

ján és két napos Balaton-Bélatelepen, a bonyhádi Polgármesteri Hivatal üdülőjében. Baranya megyei sorstársainkat az elmúlt években többször meghívtuk közös kirándulásra a gemenci erdőbe és mi is jártunk vendégségben náluk. Legközelebb a Zala Megyei Szervezet kirándulócsoportját várjuk Szekszárdra. Részt vettünk az Országos Kulturális Seregszemlén, a „Borsodi Randevú” rendezvényén és a szolnoki Módszertani Klubtalálkozón is.

Tapasztalatszerzési célból elnökségünk tagjai ellátogattak a pécsi, kaposvári, veszprémi és nagykanizsai közgyűlésekre.

A „Vakok Világa” népszerű tagtársaink körében, 1995-ben 121 sorstárs fizetett elő.

Kirándulásainkon több mint 40 ezer kilométert utaztunk belföldön és külföldön.

Hazánk szinte minden táján jártunk, de eljutottunk Erdélybe, Velencébe, Párizsba és Korfu szigetére is.

A kirándulásokat szervezetünk az adományszámláról támogatta. Megalakítottuk az „Utazók Klubját”, amelynek tagjai előtakarékosági céllal a kirándulások költségeinek fedezéséhez havonta 150 Ft tagdíjat fizetnek be adományszámlánkra. Ezt az összeget elkülönítve kezeljük.

Pályázatok, adománygyűjtés

Kulturális együttesünk bővítését és működési feltételeinek javítását szolgálta a Szerencsejáték Alaptól pályázat útján nyert 135 ezer forint. Nagyobb összeget kaptunk a Szekszárdi Polgármesteri Hivaltól (50–200 ezer forint), részben külföldi szemészeti gyógykezelésre szorulóknak juttatott belőle elnökségünk, részben pedig látássérült gyerekek számára segédeszköz vásárlásra és rendezvények támogatására. Pályázat útján minden évben kaptunk tá-

mogatást a megyénkben működő polgármesteri hivataloktól 2-80 ezer forintig. Az ifjúság részére elkülönített Sport Alapból 40 ezer forint támogatást nyertünk. A Tolna Megyei Munkaügyi Központhoz munkahelyteremtő beruházásra nyújtottunk be pályázatot az idén, két fiatal bonyhádi keramikus égető kemencéhez való juttatása érdekében. A pályázat kedvező elbírálást nyert, és a 300 ezer forintos égetőkemencét a napokban megvásárolták.

Ebben az évben négy pályázatot készítettünk.

Annak érdekében, hogy adományszámunkon minél több pénz legyen, „Adománykérő leveleket” rendszeresítettünk.

Az Adományoknak és a pályázatoknak köszönhetően az elmúlt öt évben 2.068.232,- forinthez jutott Megyei Szervezetünk.

A beszámolási időszakban igyekeztünk a helyi körülményekhez és adottságokhoz mérten közmegelegedésre teljesíteni feladatainkat. Reméljük, hogy eddigi munkánk szintentartásához továbbra is számíthatunk az Országos Elnökség támogatására. Ebben bízva a jövőben is szeretnénk feladatainkat minél színvonalasabban ellátni.

*

Varró Attila

Egy boldog hét „Boldoglakon”

(szubjektív) élménybeszámoló

Onnela – kedvelt üdülőhely a Helsinki közvetlen közelében fekvő Tuusula helységben. A név jelentése a finn úti kalauz

szerint: „a boldogság laka”. De az „Örömtanya” fordítás sem volna helytelen, hiszen az üdülőt annak idején (e század elején) egy orosz tiszt építtette, nyugodt menedékkül kedvese és saját maga számára. Mi, a nemrégiben ott járt magyar küldöttség, többnyire a visszafogottabb „Boldoglak” néven emlegettük.

Többévtizedes hagyomány alapján – melynek keretén belül időről-időre tapasztalatcserékre, „rokoni” látogatásokra kerül sor a finn és a magyar vakok szövetségei között – idén az MGVYOSZ háromról négytagúra bővült delegációja vendégeskedett a finn meghívóknál május 28. és június 5. között. A csoportot – e sorok íróján kívül – dr. Hohl József, Nagy Péter és a később beugrott Gremann József alkotta.

A helsinki repülőtéren vendéglátóink részéről maga Arvo Karvinen – a finn szövetség főtitkára – valamint – Gremann József szervezésének köszönhetően – a finnországi magyar követség két képviselője fogadott bennünket. Mivel a szervezett program csak másnap kezdődött, szálláshelyünk elfoglalása és egy bőséges vacsora után az üdülő létesítményeivel, barátságos hangulatával ismerkedtünk. Hétfőn reggel szegődött hozzánk tolmácsunk, Erzsike, aki velünk maradt egész héten, készségesen segítve minket egészen a repülőtéri búcsúzásig.

A finn vakok szövetségeinek központi székháza hatemeletes, impozáns épület Helsinkiben, a Mäkelänkatu 50 szám alatt. Mintegy 240 dolgozó segíti itt munkájával a szövetségek szerteágazó működését. Igen, Finnországban nem egy szövetség tagozódik különböző „alegységekre”, hanem önálló szövetségek – szám szerint 15, szerte

az országban – alkotják a nagy egységet. A társadalmi vezetést nyolctagú országos elnökség (plusz az elnök) gyakorolja.

A központban folyó munkáról rövid egy hét alatt csak futó benyomásokat szerezhettünk, jóllehet vendéglátóink készségesen megmutattak mindent... mindenből egy kicsit, a nagy rohanásban. Jártunk a látássérültek rehabilitációs központjában (azon belül az internátusi részben, ahol a különböző tanfolyamok résztvevői – felnőttek, gyerekek, csecsemők – laknak, a tankonyhán, valamint a látásfejlesztőben), a nyomdában, a stúdióban, a számítógépes központban, a segédeszköz-központban, a könyvtárban; fogadott bennünket az elnök, a főtitkár, a hivatalvezető, a kulturális osztály vezetője. Ellátogattunk a szövetséghez tartozó termelő üzembe és egy foglalkoztatóba, élmény volt a 15-25 éves korosztály képzésével-átképzésével foglalkozó intézetben tett látogatás és a tamperei siket-vakok intézetének megismerése.

Néhány tapasztalatmorzsa: Különös gondot fordítanak a felnőttkorban megvakultakra. Tapintható ábrák, képek, rajzok segítik az átmenetet, ötletesen összeállított tankönyv áll rendelkezésre a pontírás oktatásához. – A nyomdában csak újságokat, folyóiratokat készítenek. A rotációs sokszorosító mellett hagyományos sajtológép és kétoldalas, alacsony zajszintű nagy sebességű sornyomtató is dolgozik. – A könyvtár különálló épület, nem is közvetlenül a szövetséghez, hanem a Művelődési Minisztériumhoz tartozik. Külön nyomdája szintén a legjobb minőségű kétoldalas pontnyomtatóval van felszerelve. – A segédeszköz-boltban az önálló közlekedéshez olyan mágneses táblácskát lehet kapni, amelyre vagy a várt tömegközleke-

dési eszköz számát rakhatja ki a vak (felmutatására megáll az érintett busz vagy villamos), vagy például a „taxi” szót, ha szükséges. – A vakok által végzett kisipari munka legnagyobb részét az Ázsiából, Afrikából behozott faanyagok feldolgozása, fonása teszi ki. *(Szívesen importálnának magyar fűzfát is.)* – A finn vak gyermekek a látók iskoláiban tanulnak, külön intézetbe csak a halmozottan fogyatékosok kerülnek.

A munka jellegű, tapasztalatszerző látogatások mellett sor került oldottabb programokra is. Ilyen volt például a hivatalvezető saját motorcsónakján tett kirándulás a közeli Villinki szigetére. A jachtszámba menő vízijárművön a verőfényes, szinte mediterrán nyárban jólesett a chilei „fehérmacska” (száraz fehérbor), amivel vendéglátóink kedveskedtek. A szigeten a helsinki vakok szövetségének saját nyaralója van. Élvezetes volt a hangulatos faépületben elkölteni egy jószívvel kínált és felszolgált finn halvacsorát.

A „boldoglaki” szálláson szinte minden napot szaunázás zárt. A feszített program ellenére a pórusokat kitágító-kitisztító gőz hatékony altatónak bizonyult, minden reggel megújulva ébredtünk.

Pénteken, az utolsó „munkanapon” egyebek közt ellátogattunk Eino és Hilja ötvenes-évekbeli lakásába. Ez a Finn Vakok Múzeuma. A múzeum vezetőnöje rövid történetet kerekített a bemutatóhoz, valahogy így: Eino (a férj) a háborúban vakult meg; felesége, Hilja, születésétől fogva vak. A telefonközpontos házaspár együtt él egy jellegzetes korabeli lakásban. A berendezési tárgyak között találjuk a dán pontírógépet, (kipróbáltuk, működött) és az orsós magnetofont. Mivel – az akkori művelt vakokhoz hasonlóan –

mindkettőjük jól beszélt eszperantóul, a korabeli sajtót a múzeumlakásban az „Esperanta ligilo” egy akkori száma képviseli...

A „boldoglaki” hétnek megható, programban nem szereplő, záróakkordjaként őrzöm azt a felemelő élményt, amint az üdülőben első reggelijüket épp elfogyasztott egyházi vegyeskar gyönyörű éneklésbe kezd különös, zongora-harmonikakísérettel. A szívbőljövő koráldallamok testvériséget, barátságot árasztanak: Viszontlátásra Finnország – viszontlátásra Onnela!

*

Bartha Zsuzsanna

„De nehéz az iskolatáska...”

A középiskolai évek alatt személyiségünk lelki válságok, olykor „robbanások” kíséretében formálódik, lassan közeledve a felnőttkorhoz. A szüntelen felmérők mellett a vidám csínyek, az osztálykirándulások, az első szerelmek színesítik a diákok gondtalan életét. De vajon mit jelentenek ezek az évek azoknak, akik vak vagy gyengénlátó fiatalként igyekeznek helytállni látó társaik között a középiskolákban? A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége által júniusban első alkalommal megrendezett diáktalálkozó erre a kérdésre kereste a választ.

#

Látássérült Fiatalok

I. Országos Diáktalálkozója 95'

Befejeződtek az érettségi vizsgák, megkezdődött a nyári szünet és közel száz látássérült középiskolásnak Budapestre szóló meghívót kézbesített a posta. Nem sokkal ezután az ország minden részéből érkező harminc fiatal három napra ideiglenesen beköltözött a Vakok Általános Iskolájának kollégiumába. Néhányukat ismerősként üdvözölte az egykori almamater, míg mások vagy a gyengénlátók iskoláiban, vagy az integrált oktatás keretében végezték alapfokú tanulmányaikat. Gimnáziumba és szakközépiskolába kerülvén új tanárokkal, új osztálytársakkal kellett elfogadtatniuk másságukat, bizonyítani képességeiket.

Ez a találkozó három célt tűzött maga elé – mondja Erhartné dr. Molnár Katalin, az MGVYOSZ főtitkára. Egyrészt, hogy látássérült középiskolásaink megismerkedjenek egymással, másrészt, hogy kicseréljék tapasztalataikat és ötleteiket. Végül, hogy személyes kapcsolatba kerüljenek szövetségünk munkatársaival, akik a középiskola négy esztendeje alatt segítik őket tanulmányaikban. Tudni kell – folytatja a főtitkár asszony, hogy hazánkban az MGVYOSZ az egyetlen intézmény, amely tankönyveket olvastat fel a vak diákoknak, illetve a gyengénlátóknak nagybetűs nyomtatású tananyagok előállításában segít. Komoly támogatást jelent az is, hogy az MGVYOSZ középiskolásainak ingyenesen biztosít magnókazettát, minden tanévre összesen 12 ezer darabot. A látásfogyatékoságot kompenzáló segédeszközök (pl. pontírógép, beszéd szintetizátorral felszerelt számítógép, olvasógép, stb.)

drágák, beszerzésük komoly anyagi megterhelést jelent a középiskolások szüleinek. Az MVGYOSZ különböző pályázatai ezek vásárlásához nyújt hathatós támogatást. A látókhöz hasonlóan a látássérült fiataloknak is magasszintű műveltséggel és korszerű ismeretekkel kell felvértezniük magukat ahhoz, hogy átalakuló világunkban megtalálják boldogulásuk lehetőségét.

Hogy milyen korlátokat és előítéleteket kell ledönteniük vak és gyengénlátó fiataloknak, arról saját tapasztalataik vallanak a leghitelesebben.

Feketén és fehéren

Nem könnyű a helyzetünk – állították egybehangozva a lányok és a fiúk, de rajtunk is sok múlik. Látó társainknak hozzá kell szokniuk a pontírógép kattogásához, a fehérbot látványához, avagy ahhoz, hogy közelről nézzük a füzetet, a táblát. Ráadásul, meg kell tanulniuk okosan segíteni: nem megcsinálni helyettünk, hanem jól „láttatni”. Ahogy telnek a hónapok és az évek, a diáktársak ráeszmélnek: mi is ugyanolyan emberek vagyunk, mint mások, csak a világot érzékeljük más információk alapján. A találkozó során sok szó esett a pedagógusokról is, akik nagyon fontos szerepet játszhatnak az osztályba kerülő látássérült tanuló beilleszkedésének, elfogadtatásának sikerében vagy kudarcában. A sok-sok történet azt igazolta, hogy bár a törvényi keretei régóta adóttak a középszintű integrált oktatásnak, bizony a pedagógusok még mindig felkészületlenek a látássérült fiatalok fogadására. Akadt olyan középiskola is – nem egy –, ahol valamilyen indokkal inkább eltanácsolták az általános iskola befejezése után náluk kopogtató látássérült gyereket. Persze, van-

nak kitűnő pedagógusok is, s a türelem, az empátia oldja a feszültséget, s megtalálja a látássérült fiatal lelkéhez az odavezető utat.

Edina Székesfehérvárról érkezett és az idén érettségizett gyengénlátó kislány. Zenei pályára készül. A gimnáziumban a legnagyobb kapaszkodót a német tanárnője jelentette, aki ráérezett, hogy a zárkózott és sérült fiatalnak miként kell segíteni. A találkozó új ismeretségeket és barátságokat hozott számára, valamint megerősítette benne azt az érzést: nincs egyedül, sorstársai ugyanúgy megvívják a maguk harcát, mint ő.

Viktor teljesen vak fiatalember, aki az idén érettségizett egy budapesti számítástechnikai szakközépiskolában. Kemény, de szép évek voltak – mondja teljes őszinteséggel. A legnagyobb megpróbáltatást a matematika jelentette, azon belül is a geometria. Tanárai és osztálytársai nem sajnálták a plusz energiát, és Viktornak sikerült.

Éjszakába nyúló beszélgetések, ismerkedések, élménybeszámolók és jó hangulat. A három nap eltelt, de jövő nyáron folytatni szeretnék egy héten keresztül, remélve, hogy nehéz iskolatáskájukat könnyebben cipelhetik, ha osztoznak egymás terheikben.

*

Maklár Cecília

MAGYE'95 – Eger

A Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete (MAGYE) 1995. június 22-24-e között Egerben tartotta ez évi – immár 23. – kongresszusát.

Az ünnepélyes megnyitóra június 22-én került sor, ahol kitüntetésekkel adták át. Tájékoztatót kaptunk a Speciális Olimpia (SO) előkészületeiről, és a vendéglátó Heves megye fogyatékosokat nevelő intézményeinek színvonalas műsorát élvezhettük.

Este a Tanárképző Főiskola „B” épületében (egy új, modern tömb, a régi líceum épületéhez közel) közös vacsorán vettünk részt, amely jó alkalom volt a régi és az új ismerősökkel való beszélgetésre. A finom egri vörösbort sem nélkülözhető vacsora elfogyasztásakor csak egyetlen gondunk volt: elfelejtettünk magunkkal sőt vinni.

Június 23-án, pénteken, 9-13 óráig tartott – szekcióülések formájában – a szakmai nap. A látássérültekkel foglalkozók kis csapata alaposan felduzzadt a lelkes debreceni kollégák jóvoltából, akik erre a délelőttre látogattak el Egerbe. Az előadások többségükben értékesek voltak. Hallottunk új módszertani kísérletekről, szakmai képzési lehetőségekről, rehabilitációs gondokról és tervekről. Elhangzottak hasznos és közérdekű információk is. Erhartné dr. Molnár Katalin, az MGYOSZ főtitkára, tájékoztatást adott a Látássérült Középiskolások I. Országos Találkozójáról, elemezte a tapasztalatokat. A fiataloktól kapott visszajelzéseket összegezte a jelenlévő pedagógusoknak. Érdeklődésben és aktivitásban nem volt hiány! Olyannyira, hogy az ülés két részét levezető elnökök – dr. Csocsán Lászlóné és Jankó-Brezovay Pálné – sűrűn pillantottak órájukra, és igyekeztek megfékezni az olykor túlburjánzó vitát, hogy déli egy órakor berekesztessék az értekezletet.

A délután a városnézésre és kirándulásra volt: ki-ki tetszése szerint választhatott.

A nap fénypontjának szánták a szervezők az esti orgona hangversenyt a méreteiben és szépségében lenyűgöző Bazilikában. Igyekezettük csak félig-meddig járt eredménnyel. Az első és utolsó számként elhangzott J. S. Bach-opusok között előadott – ritkán játszott, kevésbé vagy egyáltalán nem ismert – művek feledhetőek. Az előadó vagy indiszponált volt, vagy maga is ritkán találkozott a kiválasztott darabokkal.

A késő esti séta „hazafelé” viszont kellemes levezetője volt a mozgalmas napnak.

Június 24-én, szombaton, 9 órakor ismét találkozott a még Egerben tartózkodó társaság – sokan már hazautaztak a szakmai program után. Heves vita kerekedett a két központi téma körül: az integrált oktatásban résztvevő tanulók képzéséről és a Gyógypedagógiai Főiskolán tervezett postgraduális képzésről. Összegzésekkkel, bizonytalanságok tisztázásával, kérdésekre adott válaszokkal ért véget a háromnapos rendezvény.

A déli órákban mindenki búcsút vett a kedves, hangulatos és egyre gazdagodó, szépülő Egertől.

*

Bartha Zsuzsanna

Konferencia a látássérültek oktatásáról

A világon 35 millió vak ember él: 23 millió Ázsiában, 7 millió Afrikában, 2,5 millió Latin-Amerikában, 2,5 millió a maradék részekben. További 15 millió ember a súlyosan látássérültek kategóriájába so-

rolható. A fejlett országokban a vak és gyengénlátó gyermekek oktatása, képzése komoly hagyományokkal rendelkezik, míg a fejlődő országokban élő látássérültek az iskoláztatás lehetőségétől megfosztottak. A felnőttkorú vak emberek 80%-a a képzés és a kompenzálást szolgáló segéd-eszközök hiánya miatt nem dolgozhat, így a társadalom peremére szorul.

Az idén nyáron Budapesten rendezett európai konferenciát az ICEVI (Látássérültek Oktatását Segítő Nemzetközi Tanács) azoknak a szakembereknek, akik a látássérültek különböző szintű oktatása, képzése terén dolgoznak. Az ICEVI egy professzionális, nem-kormányzati szervezet, amely 1952-ben alakult Hollandiában azzal a céllal, hogy megteremtse a látássérültek oktatásának esélyegyenlőségét a világon mindenütt. Napjainkban már több mint 80 országból csatlakoztak (csoportok és egyének) az ICEVI tagjai sorába.

– *Miért éppen Budapesten? – tettem fel a kérdést Kovács Krisztinának, a Bárcki Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola Tiflopedagógiai Tanszéke tanársegédjének, a konferencia egyik szervezőjének.*

Előljáróban elmondta, hogy az ICEVI, mint világszervezet ötvenként tart konferenciát – a legutóbbit 1992-ben Bangkokban. Budapestre azért esett a választás – folytatja a tanársegédnő, mert Bangkokban sikerült felvetnem, hogy egy következő alkalommal a kelet-európai országok helyzetével foglalkozzunk. A világkonferenciák közötti időszakban az európai regionális szervezet rendezi konferenciáját, s most, a harmadiknak, fővárosunk lett a helyszíne a MAGYAR Gyógypedagógusok Egyesülete és az ICEVI holland elnöke támogatásával.

– *Hogy mi volt a konferencia célja?*

Egyrészt a látássérült gyermekek és fiatalok oktatása terén folyó fejlesztésekről adott áttekintést, másrészt az ötletek és a tapasztalatok cseréjére kínált kitűnő alkalmat. 35 európai országból, illetve az Egyesült Államokból, Brazíliából, Izraelből és Palesztínából összesen 360 (130 fő Kelet-Európából) pedagógus érkezett öt napra Budapestre.

Kényelmes szállás a Professzorok Házában, a Vakok Általános Iskolájának diákotthonában, jó ellátás, a magyar vakügyi intézményekkel és a főváros nevezetességével való ismerkedés, valamint kulturális „csemege” várta a vendégeket. Előadások hangzottak el a látássérült gyermekek integrált és szegregált oktatásáról (együtt a látókkal vagy elkülönítetten), a korai fejlesztésről (a 0-6 éves korig otthon vagy bölcsődében nevelkedő vak kisgyermek és szülei számára otthoni vagy centrumban történő fejlesztés), a felnőttkorba való átmenet gondjairól, a halmozottan fogyatékosok oktatásáról, képzési lehetőségeiről.

Az előadások jól tükrözték a vakok és gyengénlátók oktatása, képzése terén folyó elméleti és gyakorlati munkát, párhuzamba állítva Európa nyugati és keleti felének gyakorlatát, elképzeléseit. Az integrált oktatás törvényi keretei – sok kelet-európai országhoz hasonlóan – hazánkban is adóttak, de szemben a fejlett országokkal, az anyagi és a személyi feltételei nem kellően biztosítottak. A nyugati tapasztalatokat, miszerint az integrált és a szegregált oktatás léte egyformán szükséges, a kelet-európai országok is megerősítették. A látássérültek oktatásának különféle területein nincs szegyenkeznivalója Magyarországnak, „mindössze” a pénzhiány hátráltatja

a fejlesztéseket. Nagy feltűnést keltett a Londonból érkezett apáca előadása, aki a vak fiatalok szexuális neveléséről beszélt.

Kiemelten foglalkozott a konferencia a szülők szerepével is. Egybehangzóan megállapították, hogy a család komoly segítséget adhat a látássérült gyermekek és fiatalok eredményes szocializációjához, illetve oktatásához, képzéséhez.

A konferencia zárásakor mindegyik résztvevő egy kérdőívet kapott, s arról nyilatkozott, hogy milyen segítséget várna és adna az ICEVI tagjainak. A kérdőívek feldolgozását követően majd a gyakorlatban érzékelhetik hasznát a látássérülteket oktatók. Budapesten a szakemberek között számos ismeretség, várhatóan gyümölcsöző együttműködés született, elősegítve ezzel is a vak és gyengénlátó fiatalok oktatásának, képzésének fejlesztését.

– Kik támogatták a konferenciát?

A Fővárosi Önkormányzat, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, négy holland vakügyi szervezet, az Európa Unió, a londoni Queen Alexander Collage, az Eschenbach Cég (Budapest). A támogatók között ott volt még a „Szól a szív...” Alapítványhoz csatlakozott Ungária Zongoranégyes, amely a világon egyedülálló, hiszen négy vak zongoraművész játszik két zongorán. A konferencia résztvevőinek adott hangversenyük óriási siker volt, hírük így eljuthat a világ számos országába. A másik kulturális „csemege” egy dzsessz hangverseny volt a Városligetben lévő „Vakok Kertjében”, ahol dr. Péter Árpád billentyűs és a Kölnben élő, erre az alkalomra hazalátogató, Németh Ferenc szakszofonos – mindketten kitűnő vak muzsikusok – játszottak.

A konferencia sikeréért sokan dolgoztak. Megérte – mondja befejezésül Kovács Krisztina, Budapest jól vizsgázott egy nemes ügy szolgálatában.

*

Németh Tamás

Valóság vagy álom?

*Váratlan magyar siker
Washingtonban*

Számos hazai és külföldi alapítványról hallunk napjainkban, melyek többnyire más-más céllal jöttek létre. Némelyek a kultúrát, a tudományt vagy az egészségügyet támogatják, mások a beteg vagy hátrányos helyzetű embereket karolják fel. Tudunk vakügyi alapítványokról, mint a pécsi „Világ világossága” vagy a budapesti „Szól a szív”. (Az USA-ban a 70-es években – a Kennedy család támogatásával – létrehoztak egy alapítványt, melynek elnevezése „Very special arts” /Igen különleges művészetek/. Ezzel a világ minden táján élő fogyatékos emberek művészetét kívánták támogatni). Ma már a világ 81 országában van jelen az alapítvány. Hazánkban 1992 óta Berki Erzsébet, a budapesti Mozgásjavító Általános Iskola tanárnője, képviseli e szervezetet. Különbféle művészeti ágakban lehet pályázni „ösztöndíj”-ra, melyet két évente írnak ki nemzetközi mezőny számára. A korhatár 25 év. A zenei produkciókat videoszalagon kell megküldeni a zsűrinek. A pályázat nyertesei meghívást kapnak Washingtonba egy gálaestre, ahol átvehetik az emlékplakettet és a velejáró ezer dollár „ösztöndíj”-at. A nyertes, valamint kísérője kiutazásának és ott-tartózkodásá-

nak költségeit a rendezőség állja. Idén a hangszeresülő kategóriában két első díjat adtak ki. Zongorajátékával a 25 esztendőes Magyar Csaba, a budapesti Vakok Iskolájának zenetanára lett az egyik győztes, míg egy speciális keleti fuvo-

laféleséggel egy thaiföldi versenyző lett a másik nyertes. A nagy esemény kapcsán beszélgetésre kértem Magyar Csabát, hogy megoszthassuk élményeit lapunk olvasóival.

– Szívből gratulálok a szép sikerhez. Ez a díj a tehetségeden túl a magyar zenei nevelésnek és a vakok oktatásának elismerését is jelenti. Kérlek, meséld az előzményekről! Hogyan jutottál ehhez az érdekes lehetőséghez?

– 1994. május 2-án adtam diplomakoncertemet a Zeneakadémia Vörösmarty utcai épületében. Egy kedves ismerősöm videofelvételt készített a hangversenyről, amit „szép emlék”-nek szánt a családom számára. Nem hittük volna, hogy ez a felvétel hozza meg azt a sikert, amit idén májusban átélhettem Washingtonban. Berki Erzsébet felajánlotta, hogy küldjünk ki tíz percnyi videós anyagot a pályázatra. Semmi reményt nem fűztem a dologhoz. Azután ősszel visszajelzést kaptunk: újabb négy zenemű felvételét kérték. Elküldtük azt is. Ekkor már kissé reménykedtem. Közben a Vakok Iskolája mellett a Szigetszentmiklósi Zeneiskolában tanítottam óraadóként. A családi munkamegosztásban is igyekeztem részt venni. Kétéves Misi fiam és nemlátó feleségem igényelték részvételem a családi életben. – Szinte már el is felejtettem a pályázatot. Ez év első

napjaiban kaptam a hírt győzelmemről. Hihetetlen volt az egész. Izgalmas hónapok következtek. A meghívás csak három napra szólt, ezért szponzorokat kerestünk, hogy még egy hetet tölthessünk az „újvilág”-ban turistaként. Ügyek tömegét kellett intéznünk. Szerencsémre mindenben segítségemre volt a kitűnő szervezőkészséggel megáldott Berki Erzsébet, aki kísérelésemet is vállalta. Az Ő áldozatos, beleérző és figyelmes törődése nélkül nem boldogultam volna. Hála Neki és jó sorsomnak, hogy ez az USA-ban töltött tíz nap életem egyik legnagyobb élménye lett.

– Valóban a szerencse fiának mondhatod magad. Ritka eset, hogy egy diplomahangversenynek ilyen utóélete legyen. 370 nappal a budapesti koncert után Washingtonban játszhattál a gálaesten. Milyen volt az utazás, az elhelyezés, hogyan zajlottak a hivatalos programok?

– Életemben először repültem. Óriási élmény volt a MALÉV Boeing 767-es luxus gépével a 9 órás út. Számomra a fel- és leszállás volt igazán izgalmas. Leginkább a vidámparki Ciklonhoz hasonlít az élmény. Gépünket a világ legnagyobb repülőtere, a Kennedy légikikötő, fogadta New Yorkban. Ámulatba ejtett a zárt rendszer, melyben megszámlálhatatlan mozgólépcső, üvegcsarnok, harmonikafolyosó, mozgójárda és különleges elektronika működött. Innen még egy órát repültünk belföldi géppel Washingtonba. Kísérőm remek nyelvtudása megkönnyítette helyzetemet. Szállást a „Hotel Plaza”-ban kaptunk, fantasztikusan felszerelt apartament-ben. A hűtőgép, mikrosütő, kenyérpírító, kávéfőző mellett sokcsatornás TV, rádió és telefon szolgálta kényelmünket. Május 4-én érkezünk. Másnap a Kennedy Centerben

gyakorlás, próba. Mindenkinek külön próbatermet biztosítottak. A gálaesten a bel-földi verseny győztesei is felléptek az „Államok”-ból. Őket a Panasonic cég szponzorálta. Május 6-án virradt fel a nagy nap. A zene mellett képző- és iparművészeti kiállítások, színházi és bábelőadások zajlottak három napon át a világ minden tájáról érkezett résztvevőkkel. Rendezvények egész sorát kínálta a program. Nagyon izgultam. Színészeknek kijáró pazar öltözöt kaptam. Hangszórón szólított be az ügyelő. Az 500 személyt befogadó színházteremben csodálatos Steinway zongorán játszottam. Engedelmes hangszer volt, minden elképzelésemet megvalósíthattam rajta. Az exkluzív közönség soraiban helyet foglaltak nagykövetek, szponzorok és egyéb illusztris személyiségek. Az egész estét rögzítette a televízió. Szívemnek különösen jólesett, hogy megjelent Szabó Csaba úr, a magyar konzul. Felemelő érzés volt a közönség ünneplését élvezni. A díjátadás után meghívást kaptunk a Nemzeti Szimfonikusok aznap esti hangversenyére és a tajvani nagykövet fogadására. A fantasztikus élmények szinte extázisba sodortak. Álomszerűnek éreztem mindent. Csodálatos adománya az életnek egy ilyen ünnepelés.

– *Azután jött a jól megérdemelt pihenés. Turistákká „vedlettetek”. Milyen benyomásokat szerezte az emberekről, a városról, a közlekedésről, étkezésről és mi volt a legkiemelkedőbb élményed?*

– Órákon át beszélhetnék minderről. Most csak villanásszerűen próbálok válaszolni. Az emberek nagyon közvetlenek és szívélyesek. Ha pl. körülsimogattam egy csodálatos autót, a tulajdonos nem zavart el, sőt beinvitált, hogy belülről is nézzem

meg. A város nyugodt és embercentrikus. A betűkkel és számokkal jelzett széles utcákat az „Államok”-ról elnevezett sugárutak átlósan szelik át. Az épületek George Washington 165 méter magas emlékművénél nem lehetnek magasabbak. Tehát itt nincsenek felhőkarcolók. A közlekedés 5-6 metróvonallal és autóbusszokkal kitűnően szervezett. Minden épület és jármű klímaberendezéssel ellátott, mivel itt az időjárás igen szélsőséges. A nagykiterjedésű várost kb. 3 millióan lakják. Sok a liget, park. Az utcákon nemegyszer kis mókusok esznek a járókelők kezéből. Jó érzés a várost róni. Naponta kb. 25-30 Km-nyi utat is megtettünk. Jártunk múzeumokban, katedrálisokban, emlékműveknél és üzletekben. Számtalan gyorsbüfét láttunk. Gyümölcsök, saláták tömegét fogyasztottuk. Nekem az avokádó juice lett a kedvencem. Igen vitamindúsán táplálkoznak ott az emberek. No és a legnagyobb élményem az „Apollo 11” űrhajó makettjának megtapintása volt. De sosem felejttem el azt a hatalmas választékot kínáló óriási méretű CD-boltot, ahol emlékül Art Tatum (vak jazz-zongorista) két korongját vásároltam meg.

– *A fővárosban töltött szép napok után hazafelé New Yorkon át vezetett utatok. Hogy érezted magad New Yorkban, és milyen volt a hazaérkezés a szokványos hétköznapokba?*

– Mogorva arccal fogadott minket New York. Egész nap sötét volt, és esett. Nyomasztóan hatott ránk a gigantikus és lármás város. Valahogy porbasújtottnak éreztük magunkat. Persze igyekeztünk kicsit körülnézni. Egy-két peches esemény is történt velünk, sőt ránk tört a honvágy is. Alig vártuk, hogy felüljünk a gépre. Gondolatban már ízlelgettük a találkozást sze-

retteinkkel. Nagy örömmel fogadtak itthon. Elém jött feleségem és kisfiam kedves szomszédom jóvoltából. Különös és mámorító érzés volt a csepeli kis családi fészekbe megérkezni. Tele voltam élménnyel, mesélnivalóval, és valahogy vibrált minden körülöttem. Azután Misike csakhamar a reális életbe zökentett. Lassan visszatértem az itthoni dimenziók és életforma keretei közé. S ha rá gondolok a velem történetekre – mégis inkább különös álmoknak tűnik ez a tíz nap. Szerettel gondolok szüleimre, feleségemre, akik munkámhoz a háttérrel adják. Hálával emlékezem zenetanárainkra, Varró Attilára és Krause Annamáriára, akik a pályára felkészítettek. Tisztelet és köszönet illeti munkahelyemet és szponzorainkat: a Magyar Nemzeti Bankot, a Hajdúszoboszlói Önkormányzatot és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségét, hogy nagylelkű támogatásukkal lehetővé tették számunkra ezt az életreszóló élményt.

– *Köszönöm a beszélgetést, és további sok sikert kívánok sorstársaink nevében is! Bizvást mondhatom: valamennyien büszkék vagyunk rád, mert sikered a magyar vakok jó hírét növelte a világban.*

*

Bartha Zsuzsanna

Követelek tőled, mert becsüllek

Magyarországon a vak gyermekek nevelése és oktatása komoly múltra tekint vissza. 170 évvel ezelőtt az országgyűlésen megjelenik egy pedagógus egy vak gyermekkel annak illusztrálására, hogy: „Íme

ilyen gyermekek is vannak, kiket sorsuk koldulásra kárhoztat, holott képezhetőek lennének”. A pedagógus segítséget kér és kap – főként József nádortól –, s 1826-ban megkezdődik a tanítás a vak gyermekek első iskolájában német nyelven. Állandó épületük még nincs, vándorolnak Budáról Pestre. 1901-ben elérkezik az idő, amikor hazánkban éppúgy, mint a többi európai országban méltó keretek közé kerül a vak gyermekek nevelése és oktatása. Mai helyén (Budapest, XIV. Ajtósi Dürer sor 39.) 1902-ben adják át az alapítványokból felépült intézményt, amely 1912-ben óvodai részleggel bővül. A vak gyermekek képzése mindenkor állami feladat volt, az intézmény ma a Fővárosi Önkormányzat tulajdona.

Mosolygós gyermekarcok

A Vakok Óvoda, Általános Iskola és Diákotthona igazgatónője, Helesfai Katalin, körbevezet a patinás épületben. Nyílt légkör, vidám és mosolygós gyermekarcok mindenütt. Az igazgatónő feladataikról beszél: Elsődleges az oktatás és a nevelés – mondja –, de ugyanígy fontos a manuális és a zenei képzés, a sport. Az intézmény növendékei a Látásvizsgáló Országos Bizottság javaslata alapján kerülnek hozzánk, vagyis a teljesen és a gyakorlatilag vak (fényérzékelő, ujjolvasó, nagytárgy látó) gyermekek – folytatja. Összesen 244 gyermeket oktattak és neveltek az elmúlt tanévben az országos hatáskörű intézményben (171 bentlakó), melyből 35 apróság az óvoda lakója. A külön épületben lévő barátságos és tágas óvodába érünk, ahol a 3-8 év közötti (kis-, középső- és nagycsoportos) kisgyermekkel foglalkoznak. Poór Erzsébet igazgatóhelyettes, az óvodai

részleg vezetője, arról tájékoztat, hogy a kislétszámú csoportokban intenzív mozgás, tapintás, hallás és értelmi fejlesztés folyik, szakképzett gyógytornász, logopédus, pszichológus és látásnevelő közreműködésével. A bejáró vagy bentlakó kicsiket sok-sok játékkal, az iskolai tanítás és a zeneoktatás megalapozásával készítik fel az általános iskolára. A nyolcosztályos általános iskolai képzést megelőzi az egyéves előkészítő – kalauzol tovább Helesfai Katalin, miközben átérünk az iskola épületébe. Természetesen más módszerekkel, speciális segédesszközök alkalmazásával, kisebb létszámú osztályokban, de a normál általános iskola tananyagát tanulják a diákok. Az oktatás két érzékelésre, a hallásra és a tapintásra, épül. A síkírás helyett a pontírást, azaz a Louis Braille (1809-52) francia nyomdász által megalkotott írásrendszert sajátítják el a gyermekek. Fakultációs tantárgyként viszont megismerkednek a gépírással és a vakok számára adaptált, azaz beszélő egységgel felszerelt számítógép használatával. Mindkét eszköz kitűnően alkalmas a látókkal való kommunikálásra. Az idegen nyelvek tanítása is fontos szerepet játszik a vak gyermekek oktatásában. A manuális tevékenységek között szerepel a kosár- és gyékényfonás, a kéziszővés és a kerámiázás. A hangszerek közül választhatják a zongorát, a csellót vagy a gitárt. A sport ugyanúgy fontos a vak gyermekek életében – ha nem fontosabb –, mint a látókéban – hangsúlyozza Helesfai Katalin. Létrehoztuk a Vak Diákok Sportegyletét, melynek keretében különféle sportágakat művelhetnek a gyerekek: csörgőlabda, atlétika, úszás,

evezés, sakk, természetjárás, síelés, korcsolyázás, és újabban a lovaglással is próbálkoznak. A „Szól a szív...” Alapítvány egy uszoda felépítését tűzte ki célul. Három fő vak tagozaton folyik a tanítás: – épértelmű, – enyhe fokban értelmileg sérült, – halmozottan sérült.

A koraszülések számának növekedésével az utóbbi két tagozaton jelentősen megemelkedett a gyermekek létszáma. Az új helyzet új követelményeket támaszt a többségében két diplomás (szaktanári és gyógypedagógusi) tantestület elé. Ugyanakkor az integrációs törekvések is, azaz, hogy a látássérült gyermekek együtt tanuljanak a látókkal, növelik az iskola tennivalóit. Egy utazó tanári státust hoztak létre, hogy szakmailag segítsék a vak gyermeket fogadó normál általános iskolát.

A kollégista gyerekek hétvégeken hazamehetnek, s a nyár a Vakok Óvoda, Általános Iskola és Diákotthona növendékei számára is a pihenésé. Többféle tábort szerveznek nyaranta, és a Sváb hegyen adományként kapott üdülő a szünidőben teltházzal üzemel. Növendékeinknek a nálunk eltöltött évek alatt igyekszünk megadni minden lehetőséget, hogy felnövekedve sikeresen beilleszkedhessenek a társadalomba. Hisszük és valljuk – mondja Helesfai Katalin – hogy nem szánakozni kell a „mátság” kategóriájába sorolt gyermek-eken, hanem segíteni őket a nehézségek és az akadályok leküzdésében.

A munka gyümölcse

Az intézmény kollektívája 1994 novemberében a „Pro Urbe Budapest” kitüntetést vehette át a főpolgármestertől áldozatos oktató – nevelő munkája elismerésé-
ként. Az évek során sok tehetséges vak

gyermeket bocsátottak útjára. Gimnáziumban, szakközépiskolában, majd a felsőoktatás különböző tanintézteiben folytatták tovább tanulmányaikat, együtt ép társaikkal. Mások szakmát tanultak, és telefonkezelőként, gyógymasszőrként, seprű- és kefekötőként lelték meg helyüket a világban. A vak gyermekek számára a pályaválasztás lehetőségei jóval korlátozottabbak, mint látó társaiké, de óvodájuk és iskolájuk megtanította és megtanítja őket a kitartásra és az emberfeletti küzdelemre.

*

Lak István

Kettős évforduló

– 150 éve született Lechner Ödön

Életéről, munkásságáról a legtöbben csak keveset tudunk. Korának jeles magyar építésze volt. Az egyik kései alkotása Budapesten a Sipeki Balás-villa, amelyben ma szövetségünk székháza található.

Lechner Ödön 1845. augusztus 27-én született Pesten nagypolgári család gyermekeként. Édesanyja osztrák, de a családban magyar szellemű nevelést kapott. A tehetséges, tanulni szerető Ödön a középiskola után a pesti Műegyetemen, majd a berlini Építészeti Akadémián tanult. Rövid itáliai tartózkodás után tanulótársával, Pártos Gyulával társulva, tervezőirodát nyitott Pesten. Ekkor főként bérházakat tervezett. Egy pályázaton első díjat nyert. Pályájának kezdeti alkotásain még német és olasz formák érvényesültek.

Feleségének (Pimayer Irma) halála után, 1874-ben, Párizsba ment. Három évet töltött Franciaországban, ahol főként kastélyokat restaurált. Azok az évek nagy

hatással voltak későbbi művészetére. Hazatérése után egyre több középület tervezésével bízták meg.

1889-ben Angliába utazott, s kitárult előtte a világ. Figyelmét ezután főként Kelet felé fordította, később elsősorban az indiai építészeti formákat alkalmazta. Itthon az 1900-as évektől kezdve, rendszeresen együtt dolgozott fiatal építészekkel. Számos követője akadt. Életének utolsó évtizedében csak kisebb megbízatásokat kapott, a hivatalos szervek meglehetősen mellőzték. 1914. június 10-én halt meg, a nemzet halottjaként temették el.

Főbb munkái elkészültük időrendi sorrendjében: Nagybecskereken a Megyeháza, Zomborban két iskola, Kecskeméten a Huszárlaktanya és a Városháza, Budapesten a Városligetben a Korcsolyacsarnok, a MÁV Nyugdíjigazgatóság, az Iparművészeti Múzeum, Kőbányán a Szent László templom és a Szent László Gimnázium, Zuglóban a Földtani Intézet.

Lechner Ödön nemzeti, sajátosan magyar formanyelvű építészeti stílusra törekedett. Elindította a szecesszió forradalmát, a népművészet és a természet felé fordult. Azt hirdette, hogy a képzőművészet útján tudjuk kultúránkat megmutatni a világnak.

90 éve épült

szövetségünk székháza

1905-ben készült el a Sipeki Balás Béla által építtetett villa. Lechner Ödön ezen munkáját tartják leginkább szecessziós alkotásának. E villa elkészítésénél Komor Marcell és Jakab Dezső, fiatal építészek, voltak társai. Az épületen először jelenik meg a felületkitöltő, vakolatba mélyített, díszítő motívum.

Sipeki Balás Béla 1863. augusztus 3-án született Budapesten. A birtokos család tehetséges fia jogi diplomát szerzett. 1893-ban avatták ügyvéddé. Zala megye főispánja volt 1917-ig. Dr. Sipeki Balás Béla ezután az Igazságügyi Minisztériumban jogtanácsosként dolgozott. Később emberbaráti intézményekben tevékenykedett, világi elnöke volt az akkori Vakok Egyesületének. 1944. május 6-án halt meg Balatonfüreden. Felesége, Degen Eugénia (1869-1944), közismert pozsonyi birtokos család gyermeke. A Sipeki-házaspárt a budapesti Kerepesi úti temetőben helyezték végső nyugalomra. Gyermeük nem született, végrendelkezésük szerint a villa egyharmadát a Vakok Egyesületére hagyományozták.

15 éven át Sipekiék szolgálatában állt a sokunk által ismert és szeretett Györkös-házaspár. Györkös János házvezetőként, felesége előbb mint szobalány, később mint szakácsnő dolgozott az úri háznál. Györkös János 1975-ben, felesége 1994-ben halt meg.

Még 1991 decemberének derekán, egy ködös délután, hosszasan elbeszélgettem Györkös nénivel a villa történetéről és egykori lakóiról. Többek között elmondta: „Dr. Sipeki Balás Béla, akinek a Sipeki megnevezése csak előneve volt, Lechner Ödönre bízta a Városligetben épülő új villája tervezését. Miután az épület elkészült, 1905. május 1-én volt a házszentelő. Attól kezdve minden esztendőben ezen a napon vette kezdetét a nyári szezon. Nyaranta jelentős kulturális rendezvényeket – kamarazenei hangversenyeket, irodalmi műsorokat – tartottak az épületben. Ezeken ismert, neves énekesek, zenészek, színművészek gyakran vendégszerepeltek. A korszak meghatározó politikai személyiségei közül is sokan jártak itt... A villához régen hatalmas telek tartozott, amelynek vége akkor a Hungária körútig ért. Gyönyörű vadgesztenye- és lila-akácfaák övezték a házat, a szépen gondozott kertet, a sétányokat. A Hermina útról a csodálatos kerten át, szép köves úton lehetett bejönni a kissé beljebb épült villába, ahová hátulról egy erkélyen is fel lehetett jönni... Az épületben az első emeleten, a mai fűtőkári szobában volt Sipeki úr hálószobája. A titkársági rész pedig a feleségének szolgált pihenőhelyül. A mai két pénzügyi szoba egykor egy termet képezett, amelyben a házaspár könyvtára kapott helyet. Igen gazdag könyvtárunk volt, sok-sok értékes kötettel. Az épület különböző helyiségeiben sok értékes festmény volt. Az akkori festmények közül ma már

csak egy eredeti látható a hallban, a lépcsőfeljárat felett. A termekben, szobákban nagyon szép bútorok voltak. A berendezési és használati tárgyak, az értékek sorra áldozatul estek a második világháború szörnyűségeinek. Ami még megmaradt, azt a háború után elrabolták, széthordták. Egyébként az ostrom alatt az épület hátulsó része nagyon romossá vált... A villa további részén, az első és második emeleten mellék- és kiszolgáló helyiségek voltak... A földszinten a mai kiselőadó terem volt a szalon, a középső helyiségben pedig az ebédlő. A hallban állt egy Bösendorfer zongora, amely később a Vakok Iskolájába került. Ezekben a termekben rendezték a hangversenyeket, a különféle rendezvényeket... A ház alagsorában volt a konyha, egyéb helyiségek és a személyzeti szobák... Sipeki úr derék, szép ember, a felesége magas, csinos asszony volt. Mindketten jó lelkű, művelt emberek voltak. Szerették, megbecsülték a náluk dolgozó embereket... ”

Az egykori Sipeki-villa további hányadát 1947-ben vásárolta meg a szövetség akkori vezetősége az illetékesektől. A házat eredeti formájában helyreállították. Miután megalakultak a vakok és gyengénlátók megyei szervezetei az 1950-60-as években, kicsinek bizonyult a régi épület. Ezért szükségessé vált a műemlék mögé egy új részt építeni. Ezt az új épületet 1973-ban adták át rendeltetésének. Itt kapott helyet a nyomda, a két könyvtár és a stúdió.

A szövetség mindenkori vezetősége elvégezteti a szükséges felújításokat, karbantartásokat a házon és környékén. A legfontosabb az, hogy egyesületünk mindenkori tagsága és vezetőségemagáénak érezze ezt a gyönyörű műemlék épületet.

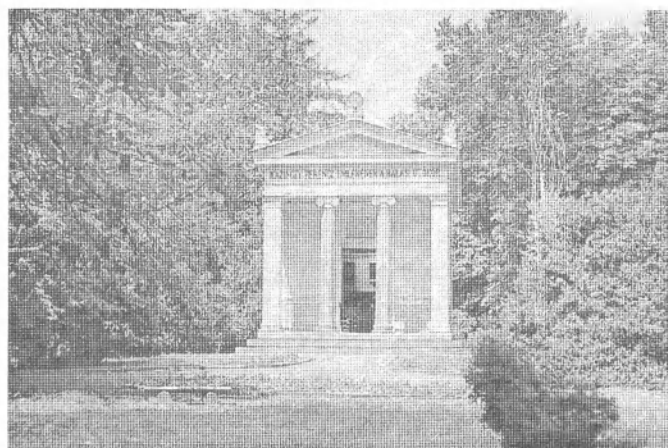
Lak István

Zempléni kirándulás

Az MGVYOSZ Budapesti Turista Szakosztálya 1995. június 30-án háromnapos autóbuzsós kirándulásra indult hazánk egyik legszebb tájára. Idegenvezetőnk, Péczkáné Kovács Mária, a tőle megszokott körültekintéssel végezte munkáját.

Utunk első állomása Szerencs városa, a „Hegyalja kapuja” volt. Itt kezdte meg működését hazánk első cukorgyára 1889-ben. Az üzem fennállásának 100. évfordulóján hozták létre a Cukoripari Múzeumot, amely a világ harmadik ilyen jellegű intézménye.

Délután Sárospatakra, a „Bodrog-parti Athén”-be érkeztünk. A híres, 1531-ben alapított, iskola kollégiumának könyvtárát és múzeumát kerestük fel. A könyvtár 1836-ban készült el mai formájában, Pollack Mihály tervei szerint. A termekben kb. fél millió kötet könyv található. A könyvtárból a múzeumba mentünk, ahol iskola- és egyháztörténeti kiállítást láthatunk.

Széphalom. Kazinczy Emlékcsarnok

Sátoraljaújhelyre folytattuk utunkat, ahol szállásunk a Hotel Zemplénben volt. Vacsora után csoportunk egy része elsétált a Ronyva patakhoz, amely hazánk természetes határát képezi.

A második nap délelőttjét Hollóházán töltöttük. A Porcelángyár múzeumában különböző edényeket, használati tárgyakat láthattunk. Megtudtuk, hogy kőedény gyárként kezdte meg működését az üzem 1831-ben. A porcelángyártás csak 1949 óta folyik. A község modern építésű, római katolikus templomát is felkerestük. Ez a sátor alakú épület a harangtoronnyal Csaba László építész tervei alapján épült meg 1967-ben. A templomban a kör alakú ablakok közötti falfelületen Kovács Margit keramikus stáció táblaképei láthatók. A Krisztus szobor Somogyi József szobrászművész alkotása. Szent László királyt Szász Endre festő- és grafikusművész porcelán képe ábrázolja.

Hollóházáról a közeli László tanyára utaztunk. Szerpentineken kanyarogtunk a szép hegyi tájakon. A László tanyai kastély a szlovák határ közelében fekszik, a Zempléni hegység legmagasabb csúcsának

Vizsoly. Református templom

(Nagy Milic) oldalán. Félórás séta után érkezünk fel a svájci stílusban épült, favázás téglapülethez. Az emeletes kastély a múlt század végén épült, melyet egy 36 holdas park övez. A vadászkastély egykor gróf Károlyi László tulajdona volt, s a tanya az ő nevét viseli. Az épületben megcsodálhattuk az eredeti faragott ajtókat, az ólomkristály berakásos ablakokat és a szobák famennyezetét. A kastélyban számos vadásztrófea is látható.

Délután megérkeztünk Széphalomra, Kazinczy Ferenc (1759–1831) egykori lakhelyére. A Martinovics-mozgalommal való kapcsolata miatt börtönbe vetették. „Fogságom naplója” c. művében megrázó erővel ecseteli a rabságban eltöltött éveket. 1806-tól Széphalom az irodalmi élet egyik központja lett. Fáradhatatlanul dolgozott annak érdekében, hogy a magyar nyelv és irodalom megújuljon. Hajdani lakóháza helyén épült fel a Kazinczy Emlécsarnok, Ybl Miklós tervei szerint. Az épület melletti parkban talált végső nyugalomra Kazinczy Ferenc és néhány családtagja. Széphalom ma Sátoraljaújhelyhez tartozik, ahol a nap további részében még rövid városnézésre indultunk. Sátoraljaújhelyen napjainkban 21 ezren élnek, s őrzik a megye nagy szülőttjének, Kossuth Lajosnak, emlékét.

A harmadik napon néhány abaúji községet kerestünk fel. Először Göncre, a to-kaji borvidék egykori kereskedelmi központjába érkezünk. 1647-ig Abaúj megye székhelye volt. Itt készült a híres gönci hordó, amely a bor szállítására kiválóan alkalmas volt (űrtartalma: 136 liter). Megtekintettük a település műemlék református templomát, ahol Károli Gáspár életéről hallottunk, aki sokáig a község lelkésze volt.

Göncön fordította le magyar nyelvre a teljes bibliát, 1590-re fejezte be a munkát.

Károli Gáspár 1591-ben halt meg, és Göncön temették el.

Következő állomásunk Göncruszka, az egykori Dobóruszka, volt. A református templomba mentünk, ahol Dobó István egri várkapitány földi maradványai pihennek.

Végül Vizsolyba érkeztünk. Műemlék református temploma és az itt nyomtatott Károli Biblia tette ismertté a községet. Vizsolyban 800 példányban készült el a Biblia, melyből ma 52 darab található a világban (22 Magyarországon). Egy példányt a vizsolyi református templomban őriznek.

Sok új ismerettel és maradandó élményekkel tértünk haza zempléni kirándulásunkról.

*

Békés megyei tudósítás

Török Imre: „Úgy élvezem én a strandot...”

Az MVGYOSZ Békés megyei Szervezete immár harmadik alkalommal rendezte meg a „Nyári Szabadtéri Játékok” elnevezésű programot, melyen résztvettek a mozgáskorlátozottak valamint a hallássérültek megyei egyesületeinek tagjai is. Ez alkalommal a rendezvény helyszíne a gyomaendródi Liget Fürdő és Kemping volt.

Megyénk minden részéből négy autóbusz érkezett június 10-én 9 óra körül, mintegy 180 pihenni és szórakozni vágyó sorstárssal.

Rövid előkészület után megkezdődtek a játékok, amelyeket Lévai József – segítő-társaival – együtt úgy állított össze, hogy mindenki számára egyenlő nyerési esélyt biztosítsanak. Így sor került lengő-teke versenyre, kislabdával és pingpong labdával való célbadobásra, csörgőlabda célgurításra és karikadobálásra. A versenyzők egyénileg neveztek, a „játék a fontos” szellemében játszottak, a nyertesek apró jutalmakban részesültek.

Elérkezett az ebéd ideje, finoman elkészített, szabad tűzön sült, rablólóhúst fogyasztottunk el. Ezután volt, aki a napozást és a pihenést választotta, az emberek többsége a strand medencéit kereste fel. A vízben való játék és lubickolás közben az egyik felnőttkorban megvakult sorstársunk hangjára lettünk figyelmesek, aki éveken keresztül visszavonultan élt. Örömmel töltött el bennünket, hogy hallhattuk, láthattuk azt, ahogyan élvezte a medencében való szabad mozgást, úszkálást. Délután 4 óra körül strandolásunkat egy rövid nyári zápor zavarta meg.

Délután 5 óra körül 3 autóbusz hazaindult utasaival. Mi, akik ott maradtunk, néhány órát játékkal, beszélgetéssel töltöttünk.

Reméljük, hogy az eljövendő esztendőekben is lehetőségünk lesz hasonló programok lebonyolítására, hisz egy ember örömeért is megéri a szervezők fáradozása.

*

Piczek Jenőné

A „smaragd szigeten”

Az MVGYOSZ Tolna megyei Szervezete kiránduló csoportja – közel ötvenen – 1995. május 30-án útra kelt Korfu szige-

tére. Sorstársaink nagy része ismerte egymást, már negyedszer utaztak külföldre. Erdély, Velence és Párizs után az egzotikus görög szigetre indultunk ezúttal repülőgéppel. Ferihegyen nagy volt az izgalom, mivel többségünk életében először ült repülőgépre. Az út olyan volt, mint egy álom: nem éreztük a sebességet, a magasságot. 80 perc alatt megérkeztünk Korfura.

A hét szigetből álló, Heptaniszosz szigetek egyik tagja Korfu, melynek hossza 87, szélessége 28 km. Fővárosa is a Korfu nevet viseli, ahonnan mintegy 8 kilométerre volt szállásunk – Peramában. Először az autóbusból csodálhattuk meg a gyönyörű tájat. Az egyik oldalon a tenger kavicsos partjával, a másikon a lankás domboldalal, a buja zöld növényzettel és ezernyi virággal. A sziget az ókortól kezdve a görögökhöz tartozott. A középkorban négy évszázadon át a Velencei Köztársaság határozta meg sorsát. Ekkor a sziget felvirágzott és Velence úszó „bástyájává” vált. A város két nagy török támadást is visszavert, s így Korfu az egyetlen olyan hely maradt a görögök történetében, melyet a törökök nem tudtak elfoglalni.

A sziget a múlt század végétől a hajózásnak köszönhetően a turizmus felvirágzását. A szép tájak, a trópusi növényzet vonzotta a látogatókat. Korfut sokan „smaragd” szigetként emlegetik, utalva a dús növényzetre.

Erzsébet királyné tetszését is elnyerte ez a gyöngyszem. Az általa vásárolt birtokon épült kastély Peramától néhány kilométerre található, ahová mi is ellátogattunk. A dombtetőn álló kastély ma múzeumként működik, s az épületet és a kertet nagyrészt görög mitológiai alakokat ábrázoló képzőművészeti alkotások díszítik. A kas-

tély termeiben a királyné bútorai, használati tárgyai láthatók.

Esténként csoportunkból többen is különböző programokra indultak, de akik a szállodában maradtak, azok sem unatkoztak. Fehérvizi István tagtársunk az úszómedence partján harmonikázott, néhányan táncra is perdültek. A magyar zene szónak nagy sikere volt, a szálloda más országokból érkező lakói tapssal jutalmazták. Egyik nap meghívást kaptunk egy görög táncestre, vacsorával egybekötött műsort láthattunk, hallhattunk. Felkerestük Egerek szigetét, amely Korfu emblémája. Ez a sziget nem a kis rágcsálókról kapta nevét, hanem szárazföldjének alakjáról. Rövid egy hét után utazásunk végét ért, de megmaradtak az élmények és Korfu iránt érzett szeretetünk.

*

Dr. Rácz Zoltán:

Egy elmulasztott lehetőség margójára

A „Nyitott Kapu”, Mobil Art Galéria Alapítvány azért jött létre, hogy a látás- és mozgássérült alkotóművészek és művészpálánták számára publicitást – kiállítási lehetőséget – biztosítson.

Kiállításainkon az említett kategóriához tartozó alkotóművészek mellett egészségesnek mondott művészeket is bemutattunk. Célunk a „beltenyészet” megakadályozása és a mindenkori kitekintés lehetőségének megteremtése. Beszéljenek a művek! Hiszem, hogy nincs külön rokkant és

nem rokkant művészet. A művészet Isten adománya és mint ilyen, egyetemes.

Ezt az elvet jól példázták eddigi kiállításaink. Közülünk többen sikerrel szerepelünk itthon és számos nemzetközi kiállításon. Jómagam, mint látássérült alkotó – pontosabban látásmaradványos – másodszor állítok ki New Yorkban. Két alkalommal állítottam ki Párizsban, az ún. „normál művészek” számára kiírt pályázat keretében. Az elmondottakat csak azért részleteztem, hogy lássák, a látás hiánya nem akadály. Hit, akarat és némi tehetség kérdése a siker.

Legutóbb éppen Ausztriában, Wiener Neustadt-ban állítottunk ki. A kiállítás megnyitójára meghívtam a Homérosz Énekkart is. A város előkelőségei hallhaták volna őket. Ez további ottani szerepléseket eredményezhetett volna. Jelen volt az osztrák sajtó néhány vezető lapjának képviselője, akik hallva az énekkart, ugyancsak hírt adhattak volna létezésükről. Alapítványunk ingyenesen, tálcán kínálta fel Önöknek a lehetőséget. A többi szponzor drágán fizette meg azt, hogy a helyszínen reklámoztuk őket. Sajnos, a Homérosz Énekkar nem élt ezzel a lehetőséggel, pénzügyi okokra hivatkozva. Kár!

Éppen azért járjuk be a nagyvilágot, hogy hirdessük: nincs különbség rokkant és egészséges ember között. A maga helyén mindenki értékes tud lenni, ha akar. Az aszódi „Nyitott Kapu” rendezvényen sokan megcsodálták Pille Szilvia teljesítményét. Ha azt akarjuk, hogy komolyan vegyen bennünket a társadalom, akkor nekünk is meg kell ragadnunk minden kínálkozó lehetőséget, ahol bemutatathatjuk emberi és művészi értékeinket...

*

**Bartha
Zsuzsanna**

Levelezői rovat

Visszhangra talált az előző levelezői rovatban megjelent olvasói levél, amelyben a látó társ fordult hozzánk kéréssel és kérdéssel. Sepf Angéla és látó élettársa – Gáspár László, aki rövidesen a férje lesz – írta a következőket:

Gáspár László: „*Megvettük a szövetségben kapható vakokról látóknak szóló könyveket: Csattos Márta és dr. Pálhegyi Ferenc munkáit, melyekből sokat tanultam. Így tudom, hogyan segítek páromnak és a többi vak embernek. Nagyon lényeges, hogy mindehhez belső készítés is szükséges.*”

Sepf Angéla: „*Látó férfi létére párom nagyon jól alkalmazkodik hozzám, a vak emberhez. Míg sok kilométer választott el bennünket egymástól, pontírásban leveleztünk, amit a kedvemért tanult meg. Többen ismerik őt a sorstársak közül, a turista szakosztályból és egyéb rendezvényekről, a Mátyás király úti gyermekotthonból is. Köztünk él, szeretettel segít, ahol kell. Kedves szerkesztő, figyelmedbe ajánljuk az említett otthont, érdemes lenne bemutatni a lap olvasóinak. A fenti két szerző könyvét is ismertetésre ajánlom.*”

Köszönöm ezt a szép emberi vallomást, s remélem, hogy erőt ad annak a látó társnak, aki szeretne okosan segíteni a megvakulás küszöbén álló férjének. Az említett szerzők munkái valóban alkalmasak arra, hogy bepillantást nyerjen a hasonló helyzetbe került emberek életébe, akik helyüket keresték és megtalálták. Csattos Márta: Utak és kiutak c., dr. Pálhegyi Ferenc:

Látás nélkül meghódított világ c. munkái kaphatók az MGYOSZ áruladásában (Budapest, 1146 Hermina u. 47.) és postai úton is megrendelhetők.

Köszönöm a jó ötleteket is, igyekszem megfogadni a tanácsokat. A levélírók és jómagam is arra buzdítom a tisztelt olvasókat, írják meg gondolataikat arról, hogy egy látó miként segíthet társának és általában a vak embereknek, miből adódhatnak összetűzések, stb.? (a szerkesztő)

*

Bereczk Istvánné

„Világosság...”

„– Ha majd a szellem napvilága ragyog be minden ház ablakán –” – írta a halhatatlan nagy magyar költő, Petőfi Sándor. „Világosság” elnevezéssel szerveződik egy új irodalmi és zenei társaság. Ez a közösség szeretne nyitott lenni a művészetre, a tudományra és minden olyan ismeretre, mely tudatunkat építi, ismereteinket bővíti és lelki épülésünket szolgálja. Szellemi fejlődésünk irodalom és zene nélkül szinte elképzelhetetlen. A kultúra terjesztésében mérhetetlen segítséget jelentenek az MGYOSZ égisze alatt működő pontírású és hangos könyvtárak. Olvasni gyönyörűség és hasznos, egyben szórakoztató is. Bővül és csiszolódik kifejezőképességünk, gyarapszik szókincsünk.

A „VILÁGOSSÁG” Irodalmi és Zenei Társaság egy sok évvel ezelőtt működött, „Homérosz” Irodalmi Kör néven ismert, kis csoport hagyományait kívánja feleleveníteni új formában. Mindazok jelentkezését várjuk, akik kedvelik a verseket, a prózát, a zenét és szívesen hallgatják vagy

művelik ezen tevékenységek valamelyikét (pl. ír, szaval, hangszeren játszik, stb.). Olyan sorstársakat is várunk, akik kapcsolódásra vágnak, és kellemesen eltöltenének egy-egy órát irodalmi és zenei művek hallgatásával. Ötleteikkel, tanácsaikkal elősegíthetik működésünket, színesebbé tehetik programjainkat.

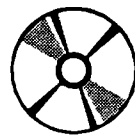
Havonta két alkalommal rendeznénk összejöveteleinket. A társaság tagja bárki lehet korhatár nélkül. Alakuló ülésünket 1995. szeptemberében tartanánk. Jelentkezni és felvilágosítást kérni Bereczk Istvánnénál lehet munkanapokon, 8-16 óra között a 270-1266-os telefonszámon.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

*

Murányi Zsolt

Lemezajánlat

Megjelent: Zorán „Majd egyszer” c. lemeze. Röviden érdemes áttekinteni az énekesi pályán eltöltött harmincegy és fél esztendő történéseit.

A belgrádi születésű énekes karrierje a METRÓ együttesben kezdődött, a hatvanas évek közepén. Fesztiválsikerek, kislemezek, 1969-ben pedig az első METRÓ nagylemez. Sajnos ezután már csak egy jelent meg 1970-ben, amely koncertfelvétel, amit az akkori Metró klubban rögzítettek. A zenekar megszűnte után Zorán rövid ideig a Balázs Ferenc vezette Taurus együttes tagja volt.

A szólóénekesi pálya 1977-ben indult el, ekkor jelent meg az első nagylemez, ennek zeneszerzője Presser Gábor, szövegírója pedig Zorán testvére, Dusán, volt. Ő írja

egyébként mind a mai napig az előadó szövegeit. Az évek folyamán rendre követték egymást a szólólemezek. 1985-ben „Édes évek” címmel jelent meg egy nosztalgialemez, melyen a művész újrhangszerelt egykori Metró slágereket énekel.

1992 márciusában egy koncert erejéig újra összeállt a legendás Metró együttes. 1993-ban több előadásból álló koncertsorozat zajlott a Vigadóban, ahol harminc év dalai szólaltak meg kizárólag akusztikus hangszereken.

Elérkeztünk az 1995. évhez, mely ugyancsak fontos az énekes életében: május 15-én jelent meg vadonatúj szólólemeze „Majd egyszer” címmel. Végighallgatva a lemezt, örömmre szolgált, hogy ezúttal sem csalódtam: Zorán maradt az, aki volt. Jöhet bármilyen zenei divat, ő hú harmincegy évvel ezelőtt megismert önmagához. Az új lemez tíz dalt tartalmaz, és érdekessége az a duett, melyet Presser Gábor és Zorán ad elő. A zeneszerzők között Presseren kívül még Sipeki Zoltán és Závody János nevét is olvashatjuk a lemezen. Az utóbbi volt az egykori Piramis gitárosa. Egy dal erejéig ugyanúgy, mint 91-es albumán, Zorán zeneszerzőként is bemutatkozik. Ezen a lemezen jelentős szerepet kap a tangóharmonika. A dalok ezúttal is az ÉLET-ből merítik mondanivalójukat. Felhívom figyelmüket a „Vadkelet”, és az optimista hangvételű „Majd egyszer” című dalokra.

Írásom végén mit is kívánhatnék mást Zoránnak, mint további sikerekben gazdag 30 esztendő az énekesi pályán!

Kovács Pál

Régi kódexek nyomában (V. rész)

Wietoris-kódex

Ezt a kéziratot először lantkönyvnek nevezték, a mostani nevét századunk második évtizedében kapta. A legutóbbi kiadvány, amely nemrég látott napvilágot, a régi hagyományokat követve tabulatúrás írásmódban (a művek szólamai egymás alatt találhatóak) tárja elénk a zenei anyagot.

Az 1600–1700-as években a felvidéken és másutt is éltek olyan főúri családok, amelyek családnevük mellé – vagy helyett – a kor divatjának megfelelően görög esetleg római hangzású nevet írtak matriculáikba. Valószínűleg ilyen lehetett a „Wietoris” – család is, nevét ez a kódex őrzi annak ellenére, hogy a kutatók eddigi megállapításai szerint ez a kottáskönyv nem volt a család tulajdonában.

A gyűjteményben található egy nagy egyházi ének-sorozat, ezenkívül szlovák nemzeti táncok, melyek igazolják, hogy a lejegyző Szlovák volt. A magyar címek helyét üresen hagyta, azokat később más jegyezte be.

A kódex 369 darabot tartalmaz, többségük kétszólamú lejegyzésű, ám akad olyan is, amelyhez a tabulatúrás írás szerint betűkkel megírt szólamok csatlakoznak.

Az első nagy fejezetben található magyar világi énekek szövegét a Mátrai, a Vásárhelyi és más gyűjteményekből írták át. A második fejezetben reneszánsz és korabarokk európai táncok szerepelnek. A harmadik fejezet cooreákat (körtáncokat),

és földrészünkről származó más népies táncokat tartalmaz. Némelyik tánchoz szlovák nyelvű felirat társul, ami arról tanúskodik, hogy milyen eszközöket használtak táncolás közben. Magyarra fordítva: Süveges-tánc, Gyertyás-tánc, Lapockás-tánc (A táncoló pár egymás lapockájánál fogódzott össze). A negyedik részben a szlovák egyházi énekek lelhetőek meg: két-szólamú miseénekek, melyeket négyszólamúvá kell kiegészíteni, valamint az istentiszteletek alkalmával felcsendülő énekek. A dalok liturgia szerint, adventtől pünkösdig terjedően, viszik végig az ünnepkört.

Az utolsó kis rész Mária-énekeket tartalmaz, ezzel is bizonyítva, hogy ez a kódex egy római katolikus kántor számára készült.

A kézirat záró fejezete trombitadarabokat tartalmaz: fanfárok, egyházi ének-feldolgozások. Jeles alkalmakkor a városok tornyában szólaltatták meg az alkalmazott muzsikuskok.

Íme, egy ismeretlen szerzőtől származó virágének szövege a kódexből:

„Hová készülsz szívem?

*Hová készülsz szívem? Tőlem elbújdosni?
Az idegen földön ki fog téged szánni?
Hogyha megbetegszel, ki fog hozzád látni?*

*Most útra mentedben méltó megkövetnem,
egy idej való búcsúdat is vennem,
míglen engem nem látsz; bús szívet visel-
nem.*

*Mi lehet szebb dolog világi életben,
mint két szív egymáshoz igaz szeretetben,
hogyha találtnak egyenlő mértékben.*

*Csorgodozó vízben járó kis halacska,
halász álnokságát ki meg sem gondolja,*

*az mérget méz gyanánt elnyeli gyakorta.
Az szabad madárnak mindaddig sípolnak,
álnok madarászok hamis nyelvvel szólnak,
hogyha megfoghatják; rekesztik fogolnak.*

*Kijárni sem szabad, kalitkában tartják,
sugár szép szárnyait túbúll kiszaggatják,
kicsiny szabadsága; szoros helyen tartják.*

*Megfogott madárhoz életem hasonló,
napnak fényét látom homályban boruló,
szép gyönyörűségem naponkint elmuló.*

*Mint megfáradott méh, ki mezőben leszáll,
kedve szerént való virágra ha talál,
mézet szedvén, gyakran követi az halál.*

*Sokszor mizes búzát hintnek az galambnak,
s az alá lépve szót csalárdsággal raknak,
végre mellyeszteni; vizet is forralják.*

*Sorsa, s állapata így van már fejemenek,
az, ki szerelmiben estem egy kegyesnek,
soha nem lesz vége érted gyötrőlmimnek.*

*Sírván, én szívemnek nevedik gyásza,
mert nem vigasztalja Vénusz szép leánya,
elhagyatott; nincsen, ki megvigasztalna.*

*Ó, én szerencsétlen, idegen és árva,
az, ki szeretőmet nem láttam régulta,
kiért magam adom az szörnyű halálra."*

*

Sorstárs szerzők művei

Takács Miklós

Kis hazám, Szabolcsország

*Sárga homokdombok hátára vetve,
Folyton fújó szelekbe számkivetve,
Lekuporodva kis régi tanyák ölébe,
Csodálkozó, modern gyarak tövébe,
Mutatóba maradt nyírfák ezüstjén,*

Magyarország észak-keleti csücskén:
Itt élünk mi! Békében vagy haragban,
Egymást ölelve, egymásba harapva,
Arcunkat keleti napfényben fűrösztve.
S itt élek én. Régebben elvágytam innét
váltig,
Most már itt maradok halálig,
Ide húz egy vén diófa kertünkben,
És sírjai szüleimnek.
Sötétnek hívtak: hivatalból szántak.
Én kinevezlek kicsike hazámnak.
Én úgy hívlak: kedves kis Szabolcsország!
S letörlöm szépen mindig poros orcád.
Brigádokat szerveztünk Nyírségből, Szat-
márból,
Beregől, akik szeretnek, olyan emberek-
ből,
S a huncut nyíri szél hiába tombol:
Fölépítettünk a régi vályog helyett beton-
ból!

Bayer Béla

Fényteli

Akárha kifeslő mandula ág
hajnali halmok vackán,
akárha rozárium.

Ajkaid vérbő szirmai
szájamhoz zarándokolnak.
Vállaid havasa villan,
s míg bimbót bont
öledben a havasigyopár,
fölébe hajolsz.

Szemeid kökénylő parazsa
számúzi csöndemnek
fekete virágait, melyekkel
az éjszaka pilláim megkoszorúzza.

Illanó öröm árad.
Barka buggyan,
legényes mézgacsepp.

Ujjaid követik ereim futását,
majd becézően övemmel bíbelődnek.
Ágyékod öble fogad be végül,
s én megmártózom
egy fényteli ragyogásban.

*

Dénes Géza

A művelt Marci kutyas

Marci vakvezető kutya. Önérzetesen lépked nap mint nap gazdája mellett, buszra majd trolira szállva a Nagyvárad tér és a Hermina út között. Jószemű megfigyelők szerint Marci szinte tudja milyen „szeretet szolgálatot” végez.

Ez a foglalkozása, e szép munkára kapott okleveles kiképzést.

Ezen a napon is fáradtan érkezett haza gazdijával. Alaposan „uzsovacsozott”, ami azt jelenti, hogy a korai – késő délutáni – vacsora szinte egybeesik az uzsonnával. Szóval, fáradtan bebotorkált a nappaliba, s lefeküdt a jó puha fotelba. Ekkor érkezett haza gazdijának férje. Zsebéből kivette a friss újságot és bement a nappaliba, hogy belesüppedve a puha fotelba, elolvassa az újságot. Amint belépett, meglepődött.

Marci a fotelban szuszogott. A többi fotel tele volt könyvvel. Nem akarta Marcit felzavarni a fotelban, ezért cselhez folyamodott: az ablakhoz ment, és kikiabált a kertbe:

– Sicc, macskák! Ronda macskák! Sicc, sicc!

Mi sem kellett több Marcinak, felugrott a fotelból és az ablakpárkányon termett. Rettentő csaholással kiugatott a kertbe. Ezalatt a gazdi férje beleült a fotelba, és olvasni kezdte az újságot.

Ez az eset talán kétszer is megismétlődött, amikor a konyhában Marci „uzsova-

csozott”. Közben a férj belépett, elővette újságját. Bement a nappaliba és belesüppedve a puha fotelba olvasni kezdett. Alig olvasott el két-három sort az újságból, amikor valaki kaparni kezdte az ajtót. Majd a kilincs lenyomódott, az ajtó kinyílt. A küszöbön tele hassal Marci megállt, és csodálkozva nézett az újságot olvasóra. Csodálkozva nézte gazdija férjét, az is odaodakapta a szemét. Ekkor Marci megindult az ablak felé lomhán, tele hassal, felkapaszkodott az ablakpárkányra, és hatalmas csaholással kiugatott a kertbe. Nem akarta az ugatást abbahagyni. Ettől a hatalmas csaholástól olvasni sem lehetett. A feleség is benyitott: Mi történt, mi van ezzel a Marcival? Talán macskák vannak a kertben?

– *Mindjárt megnézem, Szívem!*

A férj összehajtotta az újságját, és az ablakpárkányhoz ment. Kinézett a kertbe, végigpásztázta szemével a fákat, a veteményes ágyakat, de sehol semmi. Egy-egy száraz falevél lehullott, az okozta az alig hallható neszt.

Nahát, nagyot tévedett a mi Marcink – mondta, s azzal megfordult, hogy tovább olvassa az újságot. De ekkor megtorpant: Marci kutyus jóllakottan ott feküdt – a fotelban!!!

★

Balla Endre

IRISZ-KUPA

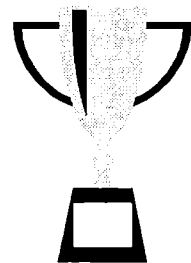
Nemzetközi Goalball Torna – Kimle (Magyarország), 1995. június 9-10.

Az 1995. augusztus 24-28. között megrendezésre kerülő angliai paraolimpiai

kvalifikációs verseny előtti utolsó erőfelmérő volt a kimlei torna a magyar goalball-válogatott számára.

Kiváló ellenfelek, Kimle polgárai, jóvoltából pazar körülmények, tehát minden adott volt az év legrangosabb és legfontosabb hazai versenyéhez.

A fair play szabályai szerint a csoportküzdelmek nyitómérkőzését a magyar A és B válogatott játszotta. Izgalmas és színvonalas küzdelemben az A válogatott 1:0 arányban győzött, de mint utóbb kiderült, a B válogatott ezután a vereség után lehúzta a rolót, és kiváló játékkal a csoportmérkőzések egyik legkellemesebb meglepetését okozva második helyen jutott a play-off-ba. Rajta kívül az előzetes várakozásoknak megfelelően az 1994. év VB bronzérmese, Szlovénia, első helyen, a korábban világbajnoki címmel is büszkélkedő német válogatott a harmadik, a magyar A válogatott a negyedik helyen jutott be a rájátszásba. Némi meglepetés, hogy a cseh válogatott (93.-ban EB ezüst, 94.-ben VB VI. helyezett) csupán hatodik lett, így nem jutott a legjobb négy közé.

A magyar csapatok eredményei:

Magyar A: –Magyar B válogatott 1:0, –Szlovákia 12:3, –Cseh Köztársaság 8:2, –Horvátország 6:1, –Szlovénia 4:5, –Németország 7:9.

A magyar A válogatott összeállítása: Szabó András (9 gól), Pajer József (20 gól), Bálint András (9 gól).

Magyar B: –Magyar A 0:1, –Szlovákia 5:3, –Németország 9:6, –Szlovénia 4:4, –Horvátország 2:0, –Cseh Köztársaság 6:2.

A magyar B válogatott összállítása: Nagy István (14 gól), Dinya Imre (1 gól), Németh László (1 gól), Hajba Szabolcs (9 gól).

A legjobb négy között:

első elődöntő: Szlovénia – Magyar A 6:3 (Pajer 2, Szabó A. 1)

második elődöntő: Németország – Magyar B 5:1 (Nagy István)

Nem sikerült tehát a nagy cél elérése, a döntőbe jutás. A magyar B csapat nem tudta megismételni a csoportmérkőzés során nyújtott káprázatos játékát a németek ellen, míg az A csapatnak az „ősi” vetélytárs, Szlovénia, ellen most semmi sem sikerült. (Három kapufa, egy kihagyott büntető). Az ötödik helyért Szlovákia gólokban gazdag mérkőzésen 8:4-re győzött Csehország csapata ellen. Ez is óriási meglepetés volt. A bronz csatát tehát a két magyar csapat játszhatta. A színvonalas, presztízis mérkőzésen az A csapat ismét, ezúttal 4:3 arányban győzött a B csapat ellen, így övék lett a bronzérem.

És elérkeztünk az 1995. évi IRISZ Kupa döntőjéhez. Kissé keserű szájjal, hisz valljuk be: valamelyik magyar csapatot a döntőbe vártuk. Ám amit a döntő két résztvevője, a VB bronzérmes Szlovénia és a korábbi világbajnok Németország csapata produkált, kárpótolta e sportág hazai szerelmeseit, és további új híveket szerzett azok táborából, akik most látták először a vakok és gyengénlátók eme nagyszerű sportágának küzdelmeit.

Egy-egy óriási lövőerejű játékos mindkét oldalon: Ivan Winkler a szlovénok, Hellenschmidt Jens a németek csapatában. Vajon melyikük nyeri ezt a lövőpárbajt? A rendes játékidőben gigászi küzde-

lem folyik a pályán. Egyik csapat sem tudja döntésre vinni a dolgot. Az állás 4:4. A 2x3 perces hosszabbításban egy gól itt, egy gól ott (5:5), ám döntés továbbra sincs.

És következett a mindent eldöntő büntetőpárbaj. Ki bírja jobban idegekkel, ez volt a kérdés! Nos az első, majd a második párban mindenki belövi saját büntetőit, 2:2.

Az izgalom már szinte leírhatatlan. A harmadik párban a szlovének hibáznak, a németek azonban belövik a büntetőt, 2:3 előny náluk, de még három-három játékos hátra van. A negyedik és az ötödik párban azonban mindenki hibázik. Következnek az utolsó, a hatodik játékosok. Sorsolás és a szerencse a németeknek kedvez, ők kezdik a gurítást, ha belövik nyernek, ha kihagyják és a szlovénok belövik, jön a „hirtelen halál”.

A teremben síri csend, az edzők nem mernek odanézni, amikor a német játékos kezébe fogja a labdát. A bíró jelt ad, és a német fiú a világ legtermészetesebb módján simán bevágja a büntetőt: Kész, vége, győz Németország 4:2-re, és nyeri az 1995. évi IRISZ Kupát. Óriási öröm a német csapatnál és szomorúság a másik oldalon. Nyert azonban a közönség is, hisz ez a mérkőzés az egész torna méltó befejezése volt.

A torna végeredménye:

1. Németország
2. Szlovénia
3. Magyarország A
4. Magyarország B
5. Szlovákia
6. Csehország
7. Horvátország

A torna gólkirálya Ivan Winkler 36 góllal (Szlovénia).

Befejezésül a torna szervezői a résztvevő csapatok nevében is köszönetüket fejezték ki KIMLE áldozatkész polgárainak, vezetőinek, akik példát mutattak abból, hogy egy kis falu közössége egy nemes cél érdekében, összefogással, milyen nagyszerű házigazdái lehet az év legrangosabb hazai goalball versenyének.

*

Meghívó

A Vakok Turista Szakosztálya szervezésében 1995. szeptember 19-én, kedden 17 órakor az AMC svájci cég termékeinek bemutatójával egybekötött előadás lesz a modern étkezésről. Az előadás helyszíne az MVGYOSZ székháza (1146 Budapest, Hermina u. 47.).

Mindenkit szeretettel várunk!

*

Felhívások, közlemények

Hangos térképet (útvonal leírást) készítettünk kísérleti jelleggel a XI. kerületi Móricz Zsigmond körtér autóbusz és villamos átszállási útvonalairól.

Használhatóságát hét vak ember próbálta ki. Az anyagot azoknak ajánljuk, akiknek gyakorlatuk van az önálló (fehérbottal vagy vakvezető kutyával) közlekedésben. A hanganyagot ingyenesen lemásoljuk mindazoknak, akik szeretnék kipróbálni. Mellékeljük a Móricz Zsigmond körtér tapintható térképét is.

Kérjük azokat, akiknek a fent említett városrész illetve Budapest egyéb területeinek hangostérképe segítséget jelentene közlekedésükben, jelentkezzenek. Szeretnénk javaslatokat, észrevételeiket hasznosítani, hogy a vakok és gyengélátók számára az eddig ismeretlen területeken is lehetővé váljon egy-egy szükséges útvonal önálló megtétele, viszonylag egyszerűen.

Részletes információkat az alábbi címen kaphatnak:

Monostori Eszter: Szent Imre Városi Egyesület, telefon: 132-9426 vagy

Névery Katalin: VERCS, telefon: 343-6050/17-es mellék.

*

Az MVGYOSZ Wesselényi Miklós Sportkörének sakkszakosztálya 1995-ben nyílt házibajnokságot rendez. A versenyre benevezhet minden szövetségi tag, kortól és nemtől függetlenül, valamint a Vakok Általános Iskolájának és a Gyengélátók Iskolájának tanulói.

A verseny kezdetének várható időpontja 1995. szeptember 18. Időtartama kb. 2 hónap. A verseny a sakk szabályai szerint zajlik, óra használata és a játszma írása kötelező! A játék nyereségig folyik. Játéknapok: hétfő és szerda 17-21 óráig. A függőben maradt játszmákat pénteken kell befejezni. Vakok számára íróeszközt csak a szakosztály tagjainak tudunk biztosítani, magnó, diktafon használata engedélyezett.

Nevezni lehet 1995. augusztus 1-től szeptember 6-ig telefonon Adravec Lászlónál a 120-1620-as és Nemes Györgynél a 252-9666-os telefonszámon. Helyszíni nevezés nincs.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a szakosztály vezetősége!

Csikós Zsuzsa

Élet a mezsgyén

Minden emberben ott van egy re-gény, mert minden élet egy külön mű, csak le kell írni. Az én történetem is egy olyan emberről szól, akinek az élete kí-nálja magát a megírásra, mert egy nem mindennapi sors az övé, és a nem min-dennapisága abban rejlik, ahogy ezt ő leélte, leéli, megéli.

A kezdetekben nincs semmi különle-ges. Vagy talán mégis, mert meghatáro-zó, hogy hova születik az ember. Törté-netem szereplői pedig mind halmozot-tan hátrányos helyzetűek, mondhatnám azt is, hogy az élet mezsgyéjén élők, de ez így nem lenne igaz, és ez az, amitől más, ez az, amiért le kell írnom. Nem elég, hogy adott a jó társadalmi háttér, ha nincs a sérült ember mögött újra és újra a család, ha nem érzi, hogy fontos. Ha szégyellik és le mondtak róla, akkor hiábavaló minden, akkor csak remény-telen erőfeszítés a társadalom minden gondoskodása, mert akkor a sérült soha nem tudja felküzdeni magát az önálló emberi élet szintjére. Nem él, csak vege-tál.

A történet az apával kezdődik. Már ő is többszörösen hátrányos helyzetből indult, hiszen a Szabolcs-Szatmár me-gyei Ajakon születni egy szegény pa-raszt családban már maga is hátrány. Ő mégsem így élte meg. Neki a mai napig bázis az ajaki szülői ház, ahonnan erőt meríthet, ahová hazatérhet megpihen-ni, feltöltődni, mert a négy gyermekes parasztcsalád egy szeretve segítő, ösz-szetartó stabil pont maradt, aminek ő

mindig egyenértékű tagja volt. Szüle-tése után szürke hályog telepedett sze-mére, és ez a tükör az ifjúkor legérzéke-nyebb időszakában, 16 éves korában, 1954-ben végképp elhomályosult. Ugye nem kell külön érzékeltetnem, hogy mit is jelentett mindez, hiszen minden-ki megérte és átélte ezt a kort. A vak a világ legkiszolgáltatottabb embere. Ő is sokszor eljutott arra a pontra, hogy így nem lehet, nem tud, és nem akar élni.

De a család nem mondott le róla. Sze-retetén és gondoskodásán kívül segített is neki, hogy ember maradhasson, ne törjön meg teljesen a lelke. 1955-ben sikerült bekerülnie a Vakok Országos Nevelő- és Tanintézetébe, Budapestre, az Ajtósi Dürer sorra. Itt először is ha-sonló sorsúakkal találkozott, ami segí-tett abban, hogy megértse, nem ő az egyetlen, és nem lehetetlen az élet eb-ben a szituációban. Megtanulta ellátni magát külső segítség nélkül, és ez bizo-nyos önbizalmat adott neki. Innen már gyorsabban peregtek az események.

1956 őszén átkerült a Vakok Intézeté-be és megtanult közlekedni. Ez óriási lépés volt, hiszen oldott a bezártságon. Dolgoznia is sikerült, mert 1957-ben fel-vették a Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalathoz.

Az első fizetés boldog érzése ma is sokszor melengeti át a szívét. Nem teher többé, hiszen önállóan élhet, ellátja és eltartja magát, minden külső segítség nélkül. Szünidőkben, ünnepeken pe-dig ment haza, Ajakra, a szülői házba, ahol drága jó édesanyja könnyezve ölel-te magához és büszkeségtől áradó szív-vel hallgatta, ahogy az életbe indulás első sikereiről beszámolt.

Testvérei mindig számon tartották és ő is őket. Egy nővére és két öccse ma is szoros és nagyon jó testvéri kapcsolatot tart vele.

De ez még nem minden! Az apa ennél többet akart: családot, gyerekeket, tanulást. Nem rekedt meg az elért szinten, nem adta fel. Szabolcsi konoksággal küzdött a teljes emberi életért. Tanult és szeretett.

A szerelem 1959-ben kapta el, mint egy szélvihar. Önmagában mindig őrizte látó éveinek tarka mozaikjait, és nem zárkózott be a vakok világába, kifelé, a látók közé tekintett, hozzájuk akarta mérni magát. Mindig meghallgatta színes beszámolóikat és meséltetett, kérdezett tőlük a környező világról. Így épült – és épül ma is – az az elraktározott mozaikkép, amit olyan fájdalmasan őrzött magában. 1959-ben, 21 évesen ismerte meg a szerelem semmihez sem hasonlítható érzését, egy – az intézetben dolgozó – látó konyhalány személyében. Sokan óvták, lebeszéltek, hogy egy látóhoz mérje magát, de ő nem adta fel. Teljes életet akart, mert volt hite, mert volt önbizalma, mert mögötte állt a család, aki hitt benne, mert mellette állt a társadalom és segítette. És ő akart, mert szerette azt a lányt. Ebből a szerelemből házasság lett 1960-ban. A hitükön kívül semmijük sem volt. Közben letette a telefonkezelői szakvizsgát, és a mai Pannónia Szállodák Rt. elődjénél, mint telefonalközpont–kezelő próbaidőre alkalmazást nyert. Csupa kihívás! Megfelelni egy látó feleség számára, vállalni a családfenntartó szerepét, megfelelni egy munkahelyen, a látók világában. Meg kellett küzdenie azért, hogy ne sajnálják, hanem teljes emberként kezel-

jék, mert csak így tudta elképzelni az életet. Az övét és azokét, akik majd lesznek, a gyerekeikét. A tervekből lassan, de biztosan bontakozott ki a megálmodott, megküzdött és megérdemelt jövő. 1960. március 6. – egy nagy állomás. Ekkor véglegesítették próbaidősből a munkahelyén. Ez a véglegesítés a mai napig is tart, amire büszke – joggal –, mert az eltelt 35 év alatt a vállalatnál történt sok-sok változás, és a technikában történt mérhetetlen fejlődés akadályait eddig sikerrel vette.

Az életéből már csak a gyerek hiányzott, de lakás nélkül erre gondolni felelőtlenység lett volna.

Azután meglett az első lakás is. Igaz, csak egy főbérleti szoba, de az övék. Nincs konyha, se fürdőszoba, de ha becsukják az ajtót, csak ketten vannak, ők, egymással, és kint reked a világ. Igazából innen kezdődött a házasságuk, innen lettek a maguk urai, ketten együtt, de nem egyedül, mert mögöttük ott volt a bátorító, szerető, óvó, de sosem sajnálkozó szülői háttér. Ez nagyon fontos volt, talán mindennél fontosabb! Ebbe az egyetlen, minden komfortot nélkülöző szobácskába érkezett meg első gyermekük 1963-ban, Zsuzsika. A szorongás azért ott lappangott a lelkében, de a szíve tudta, Zsuzsi egészséges lesz és gyönyörű. Apai büszkesége nem ismert háttárt! Hát mégis sikerült! Apa lett! Férfi, egy látó és szép, fiatal feleséggel, munkahellyel – ami nem kis kihívás volt még egy látó számára sem – és egy egészséges, gyönyörű babával. Ez már teljes élet. Zsuzsika beváltotta a hozzá fűzött reményeket! Hála Istennek egészséges volt, testben és lélekben szépen fejlődött. Már mertek arra gondol-

ni, hogy ne legyen egyke, mert az egyik amolyan elkényeztetett gyerekek. Kell a testvér, mindketten többgyerekes családból kerültek ki. Így lett 1966-ban Zsuzsikának testvére, megint kislány, aki a Gabriella nevet kapta.

Ez a kislány az én történetem igazi főszereplője. No persze nem egyedül, mert egyedül nem tudta volna arra az útra terelni az életét, amelyen halad.

Gabika koraszülött volt. Születésekor agyvérzés lépett fel nála, így a szülők – apuka és anyuka – ettől a pillanattól tudták, hogy baj lesz. A kicsi szobában immár egy négytagú család lakott, és megérkezett ötödiknek a bánat, az önvád, a bizonytalanság. Ebben az egyetlen komfort nélküli szobában lakott a család 1968-ig. 1968 tavaszán jutottak két gyerekkel egy kétszobás, összkomfortos lakáshoz Kelenföldön. A lakás hat évi várakozás után maga volt a paradicsom, mégis sok gond és fájdalom tanúja lett. Gabriellát sem óviba, sem bölcsődébe, sem iskolába járattani nem tudták. A hetvenes évek elején került be a Budatétényi Egészségügyi Gyermekotthonok Módszertani Intézetébe. Ezzel kezdetét vette egy szomorú szakasz a család életében. Gabikát nem hagyták magára. Amikor lehetett és az állapota is megengedte, hazahozták. Rendszeresen jártak be hozzá és nem szűnt meg a kapcsolata a nővérével, Zsuzsikával sem. Budatétényből Kéthelyre, majd innen Órbottyánra kerül a kislány, az órbottyáni Református Egyház Gyermekotthonába. Majd a tahii leányintézet következik. Iskoláit nagy hátránnyal és többszöri nekifutással, de végül is a 80-as években befejezte ebben az intézetben. Gabikának születése

pillanatától igen gyakran voltak epileptikus rohamai. A folyamatos orvosi megfigyelés és állandó gyógyszerelés miatt az önálló életre nem gondolhatott.

A tahi, majd a csobánkai intézetben a szociális foglalkoztatóban dolgozott, hogy tanulja és szokja a rendszeres munkát.

Így szerzett jogot a rokkantnyugdíjra. Gabriella állapota miatt a család nehéz anyagi helyzetbe került, és az állandó önvádaskodás csak rontott a dolgon. A hetvenes évek közepén a házasságuk is megingott, és sajnos nem is tudott többé stabilizálódni. 1982-ben a köteléket felbontották.

A válás ellenére Gabikát a család nem hagyta magára. Ebben együtt voltak apuka, anyuka és a már felnőtté lett Zsuzsika.

Házasságuk megkötése óta mindketten képezték magukat, így anyukából neves szakács, apukából pedig majdnem filozófia tanár lett. (Azért csak majdnem, mert két esztendő hiányzott a diplomához.)

A válás után a kelenföldi kétszobás lakást elcserélték egy szoba-konyhás, fürdőszobásra – ahová ment apuka és Zsuzsi – és egy másfél szobás, összkomfortosra –, ahol élt anyuka és időnként Gabika.

A tahi és a csobánkai intézetből kezdt Gabika egyre többször hazajárni, tanulni a kinti önálló életet. Kintlétei alatt teljes összefogással segítette, bátorította a család és rendszeresen megkonzultálták az intézettel a tapasztalatokat.

Gabikának a születése óta szedett erős gyógyszerektől sajnos a látása romlani kezdett, később ezek a látászavarok

odáig jutottak, hogy a közelmúltban már jogosulttá vált a vakok személyi járadékára is.

Zsuzsika közben 1984-ben férjhez ment, így a szoba-konyhás lakást elcserélték, és az immáron vővel kibővült család Zuglóba költözött, ahol 1985-ben megszületett az első unoka. Fiú lett, és az édesapja után a Lajos nevet kapta. Apukából lett a legbüszkébb, legboldogabb nagypapa.

Anyuka, mint jó nevű szakács, egyre hosszabb időre kapott munkát külföldön, és ezalatt az idő alatt Gabika egyre gyakrabban volt egyedül. Egyre jobban sikerültek ezek az egyedülletek, illetve önálló életkísérletek. Zsuzsika sokszor ment tanáccsal, segítséggel, és Gabika is gyakran jött kérdésekkel. Természetesen apuka és anyuka támogatása és odafigyelése, a csobánkai intézet állandó tanácsai — tehát a szülői, családi és nevelői háttér mindvégig megmaradt.

Ahogy Gabriella – szülői odafigyeléssel – alkalmassá vált az önálló életre, anyuka végképp Ausztriában maradt. Úgy segítette Gabikát az önálló élethez, hogy a lány egyedül maradt a másfél szobás lakásban. A hosszú évek óta tartó intézeti élet, a sok önmarcangolás és rengeteg törődés révén a halmozottan hátrányos helyzetű Gabriella ma teljes, önálló emberi életet él, és erre alkalmasnak is bizonyul.

1993-ban, párhónapos ismeretség után szerelem, majd házasság kötött, és még abban az évben, mintegy karácsonyi ajándékként Gabriella egy gyönyörű lánykának adott életet december 17-én.

A gyógyszerek szedését abbahagyta, az elhagyás óta rohama nem volt. A má-

sodik unoka a Renáta nevet kapta, teljesen normális súllyal, időben, természetes szüléssel és egészségesen érkezett és az ma is. A család újra boldog. Gabriella gondos, jó anya és jó háziasszony. Alkalmassá vált a teljes és normális emberi életre, mert nem mondott le róla a család, hanem segítőn, biztatón mindig, minden körülmények között mögötte állt. Hagyta és segítette kibontakozását.

Ez az a nagy dolog, amiért ezt a történetet megírtam. A családot a hetvenes évektől ismerem közelebről, büszke vagyok az apuka – Kovács István – és a család barátságára. Büszke vagyok, mert példaértékű az életük. Példa arra, hogy nem szabad és nem lehet embe-rekről lemondani, leírni őket és átruházni a felelősséget. Példaértékű, mert sokan vannak, akik hasonlóan nem adják fel. Legyen ez nekik kapaszkodó, hogy ne csüggedjenek el, mert van remény. És példaértékű számomra is, hiszen én is a mezsgyére kerültem és a legnehezebb éveim alatt belőle merítettem erőt és hitet. A barátsága nekem mindennél fontosabb, mert ha vele beszélek, olyan természetességgel szólnunk színekről és formákról, mintha világeletünkben láttunk volna. Megtanította nekem és sok sorstársának, hogy a korlátainkat mi állítjuk fel, és azt csak mi tudjuk ledönteni.

Példát adott emberségből, hitből, akaratból és szeretetből – nemcsak nekem.

És adhat e ember ennél többet? Egy életről írtam, ami azért példaértékű, mert a mezsgyén zajlik, de nem kirekesztetten. Egy családról, akik akartak és akiknek sikerült! ● ● ●

Hirdetések

Nyugdíjas házaspár egyéni felolvasást, vagy otthon kazetára olvasást vállal. Elsősorban szépirodalmat, de megbeszélés szerint mást is. Cím: Horváth István, 2040 Budaörs, Petőfi u. 16/3. Telefon: 153-6889.

*

Eladó!

Egy PENTAX SB-A4301 típusú, A/4 formátumú, 300 DPI felbontású monocrom lap-scanner. A készülék kifogástalan műszaki állapotban van, saját vezérlőkártyával rendelkezik, külön vezérlőprogram betöltését nem igényli, és a RECOGNITA karakter-felismerő program teljes mértékben együttműködik vele. Ára: 65 ezer forint.

*

Egy Sound GALAXY NX pro16 típusú, 16 bites sztereó hangkártya, amely Sound Blaster pro és Windows Sound

System kártyákkal 100%-osan (hardware szinten is!) kompatibilis. Valamennyi mixerfunkciója és jumper kapcsolója (base-address, IRQ, DMA) program segítségével állítható, mely értékek EPROM-ba íródnak. Rendelkezik Roland MPU401 MIDI csatolóval, valamint SONY, Mitsumi és Panasonic CD-ROM vezérlőfelülettel. Valamennyi vezérlő- és beállító-programja a VOYETRA terméke, vakon, DOS szintről kiválóan használható. Bővíthető Wave Blaster hullámtábla chip-pel és SCSI CD-ROM csatoló hardware kiegészítéssel. Irányára: 19 ezer forint.

Érdeklődni az alábbi telefonszámokon lehet: bármely napon reggel 9 óráig, valamint 20-23 óra között a 220-1492-es, vagy munkanapokon 9-15 óra között a 132-5550/794-es melléken – Csapó Endrénél.

*Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévot megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig*

ÚJDONSÁG MAGYARORSZÁGON

a **BE-BA** márkanévű rugalmas műanyagból kifejlesztett, peremezett csomagtartó védőhuzat. Kímélje és védje csomagtartójának kárpitját a szennyeződésektől, sérülésektől! A BE-BA könnyen behelyezhető, kiemelhető, tisztítható.

**Fehérkakas Bt., 2200 Vecsés,
Gammel József u. 6. Tel.: 06-29-350-631**

Megrendelhető rögzítőn, szállítás cégeknek minden pénteken, magánszemélyeknek szombaton. Pontos címre szállítás!

Raktárról való szállítás a következő típusokba:

Opel Corsa (4.990.-Ft+ÁFA),

Opel Astra Caravan (4.490.-Ft+ÁFA)

Lada Samara (4.890.-Ft+ÁFA)

Bármilyen egyéb gépkocsitípushoz

a rendeléstartól számított két héten belül szállítunk!

Ajándékozzon autójának **BE-BA csomagtartó védőhuzatot!**

Beszéljük meg forintban!

A MATÁV Hungary Direct szolgáltatásának nagy előnye az, hogy a külföldről történő telefonhívásokhoz nem kell valutát felhasználni. Egyszerűen csak fel kell hívni a Hungary Direct közvetlen vonalát, ahol a budapesti központ R-beszélgetésre kapcsolja a hívott felet.

R-beszélgetéskor a hívott fél - ha vállalja - utólag, telefonszámláján, forintban fizeti a hívás költségeit.

Hívókártyával mindez legalább ilyen egyszerű, a számlát pedig Ön fizeti itthon forintban.

Hungary Direct igénybe vehető

Hungary Direct hívószámai (Magyarországra bejövő)

USA (AT&T)	1 800 352 9469
USA (MCI)	1 800 925 0036
USA (USSprint)	1 800 473 9257
Ausztrália*	1 800 881360
Ausztria**	022 903 036
Belgium*	078 11 0036
Csehország*	0042003601
Dánia	80 01 0036
Dél Afrika	0800990036
Egyesült Arab Emírátságok*	800 1136
Egyesült Királyság (BT)	0800 890036
Egyesült Királyság (Mercury)	0500 890036
Finnország**	9800 1 0360
Franciaország*	19 0036
Görögország**	008003611
Hollandia*	06 0220236
Hongkong*	800 00 36
Írország*	18 0055 0036
Izrael*	177 360 2727
Japán*	0039 361
Kanada*	1 800 463 8810
Koreai Köztársaság (KT)	009 0036
Koreai Köztársaság (DACOM)	003 93 61
Németország*	0130 80 0036
Norvégia*	800 19936
Olaszország*	172 0036
Oroszország + #	810 800 497 7288
Portugália	05 05 0036
Spanyolország*	900 99 0036
Svájc	155 50 03
Svédország*	020 799 036
Szingapúr	8000 360 360
Szlovákia**	0042003601
Törökország*	00 800 361177
Új-Zéland	000 936

* Nyilvános állomásról kezdeményezett hívás esetén a távbeszélő-fülkén feltüntetett pénzérmét kell bedobni a készülékbe, azonban a beszélgetés végén a pénzérme visszaesik

** Nyilvános állomásról kezdeményezett hívás esetén meg kell fizetni a helyi beszélgetés díját, Ausztriában: 0,65 Groschen / perc, Finnországban: 0,49 FM /3 perc, Görögországban: 10 görög Drachma/beszélgetés, Szlovákia: 2 Korona/beszélgetés

+ csak Moszkvából és # csak előfizetői állomásról hívható

MATÁV

Hungary Direct

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
Vecsés, Gammel József utca 6.
Tel.:06-29-350-631, Tel/Fax:201-6111

Műszaki szolgáltatások

- ☞ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☞ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☞ Szervíz
- ☞ Szaktanácsadás, oktatás
- ☞ Számítástechnikai segédanyagok

Nyomdai szolgáltatások

- ☞ Reklámfotók, reklámanyagok
- ☞ Szórólapok készítése

- ☞ Irodabútorok, irodai berendezések,
- ☞ Telefonok árusítása

